

ALMA MATER

LIST AKADEMSKE OMLADINE

God. I.

Zagreb, 20. ožujka 1935.

Broj 1.

Duh nove generacije

Naše Sveučilište — Alma Mater Croatica — u svom današnjem obliku osnovano je pred šezdeset godina. Ako uzmemo, da za formiranje pojedinih generacija dostaje 30 godina tada bi na našem Sveučilištu bile formirane od njegova osnutka do danas samo dvije generacije. Ali ne bi ništa bilo pogrešnije nego ovako mehanički posmatrati prilike, jer se slobodno može kazati, da je naše Sveučilište izgradilo više generacija, koje se međusobno ne razlikuju toliko godinama koliko po pogledima na naše prilike i donekle po pogledima na svijet uopće. Prva vrlo kratkotrajna faza je pod intelektualnim utjecajem okoline biskupa Strossmayera, koji osnovao Sveučilište u njegovom današnjem obliku. Iza toga dolazi snažna generacija akademske omladine, koja se zanosi idealima dra Ante Starčevića i Eugena Kvaternika. Pravaštvo dominira sve do vremena, kad radi spaljenja mađarske zastave prilikom posjeta Franje Josipa I. u Zagrebu g. 1895. dolazi do odlaska velikog broja omladine u inozemstvo, a osobito u Prag. Tamo omladina udiše novi duh i ta generacija počinje kritizirati pravaštvo i našu stariju inteligenciju, te dolazi do pokreta omladine, koji znači donekle vraćanje na onu prvu fazu. Opet oživljavaju neki Strossmayerovski pogledi na naše prilike, i ako znatan dio omladine i talentiranih intelektualaca nastoje živo oko izgradnje naše narodne kulture i konsekvencija koje nam se iz toga nameću. Uza sve to znatan dio talentiranih akademičara i mladih intelektualaca dolazi pod utjecaj tuđinskih ideja. To se u književnosti odražava u kozmopolitizmu, a u politici u t. zv. realizma. Ta grupa ljudi je vrlo aktivna u prvim danima poslije rata, a danas je nalazimo na važnim položajima. To bi bila treća generacija, koju je izgradilo naše zagrebačko Sveučilište.

Prilike odmah iza svjetskog rata, a naročito potkraj trećeg decenija i dalje bitno utječu na formiranje nove generacije, koja kida duhovne veze sa svojim prethodnicima, koji bi nužno kad bi se naše prilike razvijale onim tempom kao kod ostalih kulturnih naroda zapada morali imati daleko više utjecaja na nas nešto mlade, jer su ti ljudi dobrim dijelom još uvijek mladi, te bi se u Njemačkoj ili Francuskoj oni donekle mogli brojiti u omladinu, barem onu mladu generaciju, koja u glavnim evropskim državama danas upravlja državama i narodima. Većina evropskih ministara danas su u dobi između 30 i 40 pa do 50 godina, dakle u većini ljudi, koji su ne samo po godinama, nego što je još važnije, po svojim shvaćanjima vrlo blizu omladini.

Tko radi protiv studentskih interesa?

U današnje doba, kada stotine i stotine gladnih i oskudnih studenata očekuje pomoć, da bi mogli bar nekako dovršiti svoje studije, javljaju se ljudi, koji u bojazni, da im tko god ne preuzme »reprezentaciju«, ometaju svim sredstvima dobrotvornu akciju sveučilišnih klubova. Ometaju akciju kojoj je svrha pomaganje siromašnih kolega u pogledu prehrane. Kako je poznato, povelu je dvadeset akademskih klubova sa svih fakulteta veliku dobrotvornu akciju za osnutak Studentske Zaklade Hrvatske Akademske Menze, kojom bi se omogućila siromašnim studentima hrana uz znatan dopust, a onim najsiromašnijim i besplatno. Akcija je poveljena prosto iz razloga, što je danas toliko mnogo onih koji trebaju hitnu pomoć, a tako malo pomoći od onih koji bi je trebali pružiti!

Ova plemenita akcija klubova sa svih fakulteta naišla je na lijep prijem kod naše javnosti — ali se na jednom javlja »Jugoslovensko Aka-

demsko Potporno i Reprezentativno Udruženje Univerziteta u Zagrebu«, koje je htjelo na svaki način omesti veliku priredbu u Zboru, prihodi koje su trebali udariti temelj Zakladi. Najprije podnosi J. A. P. R. U. tužbu Rektoratu i traže zabranu ove priredbe, jer da jedino njima pripada pravo priređivanja »Plesa Akademičara«, i »reprezentiranja Univerziteta«, te poduzimanje dobrotvornih akcija! Pri tom su se često pozivali na »Uredbu o Udruženjima«! Akademski senat odbio je njihovu tužbu kao neosnovanu i to iz razloga, da priređivački klubovi nisu nigdje na oglasima plesa stavili, da je to »reprezentativna priredba«, a s druge strane Akademski Senat posve ispravno primjećuje, da je akcija prešla granice Sveučilišta, jer se među priređivačima nalaze i tri akademska kluba izvan Sveučilišta. Tu su gospoda oko J. A. P. R. U. znala da postoji Uredba i pozivala su se na nju izjavljujući, da klubovi nemaju pravo davanja pomoći svojim člano-

vima. Zar je to razlog, da se ometa akcija, koja ide za poboljšanjem očajnog položaja studenata? Ali i to pozivanje na Uredbu nije na mjestu, jer Uredba ne zabranjuje društvima da dijele potpore članovima. A isto tako Uredba nigdje ne zabranjuje, da jedno društvo u zajednici s ostalim klubovima povede ovakovu dobrotvornu akciju. Mi to čak smatramo za dužnost svakog društva.

Sad je J. A. P. R. U. upozoravalo gospodu profesore u Senatu na propise Uredbe, ali zar je to isto udruženje vodilo računa o Uredbi kad je vodilo akciju i podiglo građu iznoseći smiješne zahtjeve o otpustu gosp. Rektora, a sve to iz političkih razloga. Pitamo ih sada na temelju čega hoće oni da postanu neki forum, koji će mjeriti da li je netko više ili manje nacionalan ili to uopće nije? Ne ćemo inače ovdje da iznosimo sva njihova djela, kojim pobijaju svoje riječi. Kad im nije pak uspio korak kod akademskih vlasti, pošli su i da-

Mi smo već dugo u sferi zapadne kulture, pa je razumljivo, da ideje i pokreti, koji su zajednički čitavom kulturnom zapadu, nalaze odjeka i kod nas. Ali kod nas uz specifične prilike, da naša omladina naglije sazrijeva, da nastoji tražiti vlastite puteve i da bježi u sebe i u svoj vlastiti svijet, ona odvraća oči od najvećeg dijela predstavnika predratne omladine i gleda dalje u prošlost tražeći tamo svoje uzore, na koje želi nadovezati svojim radom. Omladina je uvjerenjena, da se svaki uspješni narodni i kulturni rad mora postaviti na čvrste temelje tradicije i poštovanja narodne prošlosti i dobro shvaćati, da narod nije samo neki materijalni pojam, naime skup živih ljudi na našoj grudi, nego da je narod zajednica živih i mrtvih generacija, da je narodna kultura sinteza stvaranja žive generacije, i svega onoga što su stvorili oni, koji su doprinijeli prije nas udio hrvatskoj kulturi i time postali pozitivni faktori u narodnom životu. Svijesni smo činjenice, da u svakom organizmu, pa tako i narodnom postoje sile, koje su pozitivne i aktivne, koje su centripetalne i rade i nastoje oko jačanja narodne zajednice, dok s druge strane postoje i negativne sile, koje razaraju i slabe narodnu snagu, centrifugalne sile. Omjer ovih snaga i smjernica se mijenja. Te su sile stalno u pokretu. Zato, kad okrećemo svoje poglede prema generaciji, koja

je svoje poglede, planove i zanose crpila neposredno iz događaja kao što je na pr. rakovačka tragedija, činimo to u uvjerenju, da je u to vrijeme u našem narodnom organizmu prevladavalo pozitivno i da su tada centripetalne sile došle osobito do izražaja. To se ponovilo dalje i kasnije u par snažnih zamaha. U tom naponu svih zdravih, pozitivnih i konstruktivnih nacionalnih snaga zauzimalo je važno mjesto omladina, koja odbacuje naprednjački kozmopolitizam, koji vodi do anacionalnosti. Ona odbacuje t. zv. »politički realizam«, kojeg se odrekao i sam Masaryk, kad je 1918. godine ne na temelju kakovog prirodnog nego baš na temelju historijskog prava, koje je on prije u ime realizma tako oštro pobijao, tražio i dobio za Čehoslovačku teritorij nekadašnje češke krune, na kojemu stanuju na pr. milijuni Nijemaca. Odbacujemo taj realizam, pa dolazio od Čeha Masaryka ili Slovenca Kreka, jer on u praksi, osobito u našoj krutoj i teškoj stvarnosti, dovodi do oportunitizma, karijerizma i trgovanja sa narodnim idealima. Živi su nam primjer i vječna opomena mnogi i mnogi od tako zvane predratne omladine.

Da li je dakle čudo, da mi najmlađi nalazimo više razumijevanja kod naše starije inteligencije i kod onih, koji stoje pod direktnim utjecajem njihove ideologije i njihovih pogleda

na naš narodni položaj i na naše zadatke i ciljeve? Zar je čudo, da smo već u svojim dušama izgradili i dobrim dijelom formulirali poglede jedne nove generacije hrvatske omladine. Taj novi duh obuhvata jednakom ljubavi kulturne, socijalne i političke poglede. Svakome od tih elemenata u narodnom životu treba dati pravo mjesto, sve ih treba dovesti u ravnotežu izbjegavajući cijepanje. Samo onaj tko sa istim oduševljenjem, zanosom i požrtvovnošću ustaje na obranu naših nacionalnih prava, na obranu naših kulturnih tradicija, na obranu socijalno zapostavljenih slojeva našega naroda, samo onaj kojemu su preče te vrijednosti od svih stranačkih i klikaških interesa može biti pravi, suvremeni nacionalni akademičar i vrijedan član mlade hrvatske generacije, koja je svjesna svoje zadaće i koja želi na temelju iskustva naših starijih izgradivati bolju i sretniju budućnost našega ispaćenog, često puta nesretnog ali snažnog, junačkog i kulturnog naroda.

Tko tako ne misli, na krivom je putu ili kako je već 1870. kazao Kvaternik »tkogodjer ne zastupa potpunoma to stanovište ili zastupa protivno stanovište, taj ne može biti za nas i taj ne može biti s nama. Taj mora biti protiv nama i mi moramo biti protiv njemu«.

lje. Obratili su se tužbom na zagrebačku policiju, da nam ova ne odobri održanje plesa. Tom su prigodom policiji priložili i tužbu upućenu na Akademski Senat. Međutim ni tamo nisu mogli uspjeti i mi smo mogli održati ples. Ali izgleda da nisu ni na tom stali, nego su podnijeli tužbu i na više forume.

»Veliki Ples Akademičara« je na koncu odgođen, ali ne zato jer su oni toliko nastojali oko toga, nego jednostavno iz razloga, što je priređivački odbor zaključio da se ples odloži.

A sad da se vratimo na glavnu stvar. Mi nismo nigdje naglasili da je to reprezentativni ples, a ako su ga oni tako shvatili, nismo krivi što J. A. P. R. U. nije siguran, odnosno uvjeren o svojoj »reprezentaciji«. Radi čega su se poplašili nije nam jasno? Možda da se javnost ne bi dosjetila i uvidjela da ovih dvadeset priređivačkih klubova sačinjava stvarnu reprezentaciju, odnosno gros studenata učlanjenih po društvima, te da J. A. P. R. U. na tehničkom, šumarskom, poljoprivrednom, filozofskom i bogoslovskom fakultetu ne predstavlja ni jedan jedini klub, a na pravnom, medicinskom i veterinarskom fakultetu po jedan klub osnovan pred nekoliko mjeseci, kao i to, da bi takova tvrdnja uzdrmla njihovu »reprezentaciju« koju im Uredba u punom opsegu osigurava i omogućuje!

Oni pak članci u »Novostima« o navodnim decenijama rada toga studentskog Udruženja, odnosno bivšeg J. A. P. D-a. dovoljno su vizirni. Svi znamo tko je predstavljao naše Sveučilište prije donošenja Uredbe o Udruženjima, kao i to, tko ga danas predstavlja. A ako opet jednom prilikom J. A. P. R. U. hoće, izbojati za svoju reprezentaciju, ometi sličnu dobrotvornu akciju naših klubova, neka slobodno preko »Novosti« objavi, da ta i ta društva, koja priređuju tu i tu priredbu nemaju pravo reprezentacije studenata, jer da to pripada po Uredbi o Udruženjima samo J. A. P. R. U. Bit ćemo im zahvalni na besplatnoj reklamii! Toliko što se reprezentacije tiče.

Obzirom na dobrotvornu, odnosno potpornu stranu ove pa i budućih akcija držimo, da nije važno što se neko društvo zove potporno, što održava skupštine i ima odbor. Ako je ono u istinu potporno, odnosno ako mu dobrobit studenata doista leži na srcu, onda ga mora radovati svaka dobronamjerna korisna akcija, pa dolazila ona bilo s koje strane. Danas kada bi bile potrebne tolike potporne ustanove, da bi bar donekle riješile teško pitanje potpora, oni ometaju, odnosno su pokušali ometi ovu akciju u vezi s osnivanjem Studentske Zaklade. Ne znamo kojim bi riječima najbolje označili ovu njihovu uzaludnu gestu.

Iznijeli smo šta mislimo o reprezentaciji i dobrotvornim akcijama, te ćemo bez obzira na smetnje s njihove strane ustrajati u započetom radu oko saniranja teških prilika naših studenata, prepuštajući »Jugoslavenskom Akademskom Potpornom i Reprezentativnom Udruženju« da kod svakog našeg pothvata prosuđuje, ga li je njihova »reprezentacija« ugrožena i da li smo nešto poduzeli što doduše nema u Uredbi ali što svaki zdrav razum može shvatiti kao pohvalno i nužno.*

* O postanku i razvitku potpornih kao i reprezentativnih društava na našem Sveučilištu počevši od 1894. do danas iznijet ćemo pobježe u narednom broju našeg lista.

Sveučilišna omladina i seljački narod

Dnevna je pojava u našem kulturnom životu, da se sve više rađa kritičara, a sve manje radnika i stvaralaca. Zauzeti mentorski stav od blagih, ali i nepozvanih očinskih savjeta do zlobnih i ličnih napadaja, u tome nizu doživljavamo sve više riječi, a sve manje djela. Tipična je pojava za epigonsko vrijeme, da niču s lijeva i s desna »jedini nepatvoreni tumači« pojedinih ideologija okupljajući svoje rodake, prijatelje i znance, da u ovakvoj zajednici uzmu monopol te ideologije. Napose kad je u pitanju jedna kulturna ideologija kao što je ona o kojoj ćemo da pišemo: seljačko-kulturni pokret braće Radića. Već sama struktura ove ideologije protivi se nekom monopoliiranju i širina pogleda osnivača seljačko-kulturnog pokreta nije bazirana na prijateljskim kružocima odakle se sije mržnja na sve, koji je hoće da upoznaju Seljačko-kulturna ideologija počiva na narodnom etosu, ona poziva na suradnju sve one koji je hoće upoznati i iz nje povući konzekvence. Seljačka narodna kultura ima značenje našeg preporoda, ona diktira ljubav, pravicu i mir, a ne ličnu mržnju i borbu pozvanih interpretatora zvali se oni Hercegi, Murgiči ili Maštrovići. Seljačka kulturna nije cimer za razne žučljive ispade pojedine gospode, koji samo sebe smatraju jedinim njezinim tumačima. To je pogriješno shvaćanje narodne kulture, a kako se je odrazilo u jednostranom i ličnom mišljenju jedne grupe dokazuje članak »Sveučilišna omladina zaostaje za seljačkim narodom«, što ga je u listu »Dom« (od 2. I. 1935.) napisao slušač prava g. Vjekoslav Maštrović. Doduše mogao je takav članak napisati i g. Rudolf Herceg ili Dr. B. Murgić, ali da je to napisao g. Vjekoslav Maštrović daje članku naročiti čar.

Mi dobro poznamo g. Maštrovića, ali on nažalost ne pozna dobro život na Sveučilištu. G. Maštrović želi da društveni život daje »pojedincu ono što bi morao dati, a to je socijalnu političku i ekonomsku orijentaciju«. Doista Maštrović je lijepo »zaželio«, ali je ostao kod želje. On opaža da

»prevladuju lični momenti« nasljednu konzervativnost granica Sveučilišta« i onda ove pljačljive argumente (s istinom treba van!) sintetizira: »sveučilištarci su daleko, daleko od izvora narodnog i državnog života — daleko od sela i seljaka. No iza sve ove tuge ipak se g. Maštrović tješi: »ima ipak sveučilištaraca, koji su shvatili svoj poziv« i patetično ponavlja: »Omladinci neka idu u narod, da ga nauče, ako što znadu i da se od naroda nauče onom što ne znaju«. Lijepo je od g. Maštrovića da znade ovaj citat i neka ga još pet stotina puta ponovi i neka ga se i drži. Mi poznamo riječi g. Maštrovića, ali i djela njegova. On može biti spretnan u odabiranju citata pok. Radića (pa to mogu učiniti i Kovač-Pfifikus i »Novosti« kad im treba), ali zahtjevamo djela u duhu onih velikih riječi.

Dolazi mlad i idealan srednjoškolac na Sveučilište. On hoće da upozna literaturu o narodnoj kulturi, da je znanstveno proučava. Netko ga dovodi do »jedinog autentičnog tumača« i tu mjesto iskrenih riječi čuje mržnju, igru riječi i stvaranje kruga poklonika oko tog »autentičnog«. Prilike ga namjere na drugoga. Ovo me je onaj prvi pijanica, luđak, kšeftaš. Dolazi do trećega, Svi su neznaice, samo je on jedini odabrani, a svi drugi ništice. Takovi su eto ovi mentori i nepozvani tumači autohtone kulture. G. Vj. Maštrović je jamačno i njih osjetio. Ta on je bio po raznim ovim grupicama. Dok si kod jednoga kade te tamjanom i frazama iz pangeističkog rječnika, drugi brusi pred tobom najčišće misli ruralizma. Jedan utapa drugoga pak u najtežu močvaru i svaki se ponosi: monopol narodne kulture. Prodaja na malo i veliko. Dodite i poklonite se.

G. Maštroviću, zar ne da je tako? Eto Vam klice zašto zaostaje omladina. Brojni mentori, nepozvani ciceroni, »besplatni« tumači i oni koji monopolišu tu narodnu kulturu krivi su. Mi smo skromni i ne dijelimo lekcija. Iznosimo činjenice, koje su Vas zaplakale. Badava je žongliranje s riječima i citatima. Vaša djela odaju Vas da niste učili od naroda.

Što ste Vi prepun citata učinili da se prilike poprave. Opet ponavljamo: hoćemo djela u duhu onih velikih riječi. Vi se postavljate u pozu kritičara s rekvizitima tugaljivih konstatacija, a niste li upitali sebe: stojim li ja na pravome putu? Ne pripadam li možda grupici, koja se okuplja da bude lična avantgarda. Treba ući u sebe kad se piše o grijesima, koji su i Vaši.

Sveučilišna omladina znade što je za nju seljački narod i narodna kultura. Ona to znade i bez raznih »pangeista« i sličnih. Sveučilišna omladina, koje je gros potekao baš iz sela uči živjeti i raditi od naroda, a ne po receptima pangeističkih, ruralističkih i sličnih »stručnjaka«. Sveučilišna omladina znade pogriješke starih, ona ide linijom, koju je naučila od naroda, pa ako treba mimo, a i protiv g. Vjekoslava Maštrovića i svih drugih nepozvanih tumača i kritičara.

Sabiranje za „siromašne studente“

Zadnjih godina često se može zapaziti na ulicama Zagreba, kako nekoji studenti stoje po uglovima sa žarama i skupljaju priloge za »siromašne studente«. Svrha je svakako plemenita, ali zašto se ne objavi tko skuplja za »siromašne studente«. Ti anonimni sabirači godinama zlostrebaju dobrotu Zagrepčana i sabiru priloge, a nikad i nigdje nije bilo objavljeno tko je sakupljao, koliko je sakupljeno i tko je dobio pomoć. Tako se i 13. ov. mj. pojavile žare po ulicama, i mnogi su davali za »siromašne studente«. Ni ovaj put nije nigdje objavljeno tko su sabirači — pa se nadamo, da će javnost povesti o tome računa, da onima koji se sakrivaju iza plemenite svrhe ovakvih akcija, ne objavljujući svoja imena, uskrati svaki prilog.

Jedna nova mjera na Sveučilištu?!

Pri upisu u ljetni semestar uveo je Rektorat jednu novost. Svaki je naime student dobio jedan formular, da na njem izjavi u kojem se stručnom klubu nalazi, a onda, kojima još akademskim društvima pripada. Nigdje nije naglašeno da pojedinac mora ispuniti taj formular! Moglo se pak opaziti, da su izvjesne grupe počele, iz poznatih razloga protiviti se ispunjavanju tih lista, a javno je to izneseno u »Studentskim Novinama« od 6. ožujka, gdje ustadoše u obranu »slobode i autonomije« (zamislite tko ustaje!) Sveučilišta, nazivajući ovu mjeru »policijskom«. Čak drže, da je time izvršena presija(?) na akademičare! Na koncu još vele, da će nekoji klubovi zabraniti svojim članovima ispunjavanje toga formulara i to po nalogu Japru-a. Šta je zapravo na stvari? Rektorat traži da svaki student direktno izjavi u kojem je klubu, ali nigdje nije naglašeno, da to studenti moraju izjaviti. Koliko nam je poznato uveo je Rektorat ovu novost iz razloga, što mnogi klubovi nisu podnosili na kraju šk. godine popis članova, a neka se društva i

na opetovano traženje nisu se tome odazvala. Rektorat je, nalazeći za to oslonu i u samoj Uredbi o Udruženjima, htio provesti statistiku, u kojem će klubu pojedinac biti unesen u biračke spiskove, jer Uredba izričito traži, da svaki student može biti unesen kao birač u spisak samo jednog kluba. Tako će se morati povesti kontrola, da ne bi neki studenti, u koliko su već članovi više društava, glasali odnosno čak bili birani u odbore više klubova. Jer ova permutacija istih osoba po raznim odborima karakteristična je za izvjesne klubove! O nekoj presiji na akademičare nema ni govora, jer kad student može po svojoj volji začlaniti se u neki klub, zašto da ne može to izjaviti, odnosno kazati istinu? Ako netko ima razloga da to taji, može još uvijek predati formular neispunjen. Kako se vidi, bila je cijela stvar prepuštena studentima, da po volji izjave u kojim su klubovima, ili da ostave prazne formulare, a gdje može volja odlučivati, nema mjesta presiji. Za nas je veća presija na zdrav razum što na pr. Uredba traži izričito

da se javno glasa. A protiv te Uredbe nisu ovi »zaštitnici slobode i autonomije« Sveučilišta ni glasa digli. Tu su trebali pokazati, koliko su za autonomiju i slobodu Sveučilišta.

Tražili smo u ovoj stvari obavijest u Rektoratu, pa nam je saopćeno, da do danas nije nijedan klub službeno protestirao protiv ove novosti. Tim nam je čudnije izjava u »S. N.«, da je Japru već tražio da se ispunjavanje formulara obustavi. Mi držimo da ova neznatna statistička lista nije nikakvo kršenje autonomije Sveučilišta, a najmanje pak od akademskih vlasti. Nastojte vi, gospodo, koja stojite iza članka u »Studentskim Novinama«, da se Sveučilišna autonomija i sloboda ne krše s drugih strana, a ne trošite Vaše dragocjene energije za ovakove sitnice, na koje akademske vlasti imaju pravo, u kojem obliku — to je njihova stvar — a nama je glavno, da se time ne nanosi šteta pojedincu i društvu. A sve one koji smatraju ovu novost nekom »policijskom mjerom« možemo shvatiti kao ljude, ko'i ne žele da istina proдре na svjetlo Božje.

Ciljevi akademske omladine

Odlučili smo, da u zbijenoj formi iznesemo pred čitavu akademsku javnost naše stanovište u pogledu raznih gorućih i vitalnih problema, ne samo na akademskom tlu, nego i u čitavom našem narodnom životu. Više nego potrebno je ovo danas,

kada po našoj domovini niču kojekakove ideje i pokreti koji s narodnom stvarnošću nemaju nikakove veze, već su umjetno naklemljeni na našu sredinu.

Svi akademičari, kod kojih je jako i ispravno razvijen osjećaj narodne pripadnosti ne mogu prema svim tim gibanjima ostati indiferentni, već moraju zauzeti određeni stav.

Polazeći sa ispravnog stanovišta, da je seljaštvo, odnosno naš seljački narod osnovica cjelokupnoga našeg narodnog života svaki će narodno orijentirani akademičar osjetiti kao svoju primarnu dužnost, da tome narodu iz kojeg je i potekao, vrati postepeno ono, što je od njega primio.

Zato je imperativ vremena i naše stvarnosti da svaki akademičar sudjeluje najaktivnije u onome velikom radu, koji treba da povede naročito mlada generacija intelektualaca, a kojem je konačni cilj ekonomska, socijalna i kulturna emancipacija seljačkog naroda, a po tom i ostalih narodnih slojeva.

Radi toga treba da svi akademičari budu svjesni svoje primarne dužnosti prema vlastitom narodu, te da uvijek drže na pameti

da pripadaju narodnoj zajednici, koja danas i te kako treba njihovu pomoć.

U koliko se u nama probudi ova toliko važna i potrebna svijest bit će nam odmah jasno, kojim putem treba krenuti. Na taj će način naša ideološka orijentacija zadobiti određene konture i čvrste temelje.

U nastojanju da se materijalni i moralni uslovi života na našem Sveučilištu što prije i što više poboljšaju, narodno orijentirani akademičari borit će se sami bez tuđe pomoći i suradnje s drugim nenarodnim akademičarima. Narodno orijentirani akademičari ne prihvaćaju na pr. savez i »jedinstvo« s marksistima, i to iz načelnih razloga, koje ćemo kasnije navesti.

S ovim, kao i svim ostalim negativnim elementima mi narodno orijentirani akademičari ne možemo ni pod kojim uvjetima surađivati. Jedne u njihovoj djelatnosti vode egoistički i karijeristički motivi, a drugi polazeći s protunarodnog i protosocijalnog stanovišta čvrsto vjeruju u budući »komunistički raj«, a svoju ideologiju vole nazivati »socijalnom« i »naprednom« premda nije ni socijalna ni napredna.

Socijalna u pravom smislu riječi može biti samo ona ideologija, koja se formirala na konkretnim prilikama nekog naroda i koja je produkt njegovog kolektivnog osjećaja.

Marksistička ideologija importirana je k nama, te danas, kad je već svi napredni narodi zabaciše nastoje nekoji elementi da je prošire među naš seljački narod. Da njihova »ideologija« nije socijalna, dokaz je i njezina praktična primjena u Sovjetskoj Rusiji gdje su seljacima produžene i pojačane patnje iz doba carske Rusije.

Naprotiv za nas jedina socijalna i narodna orijentacija jest orijenta-

cija prema selu i rješavanje narodnih pitanja sa stanovišta seljačkog naroda, kao najbrojnijega i najvažnijega za naš narodni opstanak.

Samo socijalno shvaćanje, koje se osniva i koje se nalazi u duši seljačkog naroda može da prihvati narodno orijentirana akademska omladina.

Narodna akademska omladina ne može i ne smije pak voditi neku klasnu politiku. Ona mora nastojati da bude zadovoljan svaki član narodne zajednice: seljak i radnik, trgovac, obrtnik, činovnik i intelektualac uopće. Samo onda će biti narod jak i moći će se odhrvati svim nepogodama i iskušenjima. Naš put je jasno određen i ovdje ćemo pokušati da odredimo neka načelna stanovišta narodne omladine:

1. Smatramo, da je svaki narod kulturna i krvna zajednica, koja u sebi nosi svijest svoga zajedništva i volju za zajedničku pripadnost. Narodnost je sama po sebi veliko dobro. Radi toga je nacionalna ideja i nacionalna svijest jedan od najvećih i najbitnijih faktora u podizanju vlastitog naroda kao i čitavog čovječanstva. Komunističko-materijalističko stanovište nasuprot zabacuje svaku narodnost izvrgavajući ruglu narodno načelo i prikazujući svaki narod i u njemu ukorijenjeni nacionalni osjećaj kao »produkt kapitalističke klase«, koja svijesno raspurjuje nacionalni osjećaj i podržaje narodnost da joj to bude sredstvo za eksploatatorske svrhe.

2. Bezuvjetno stojimo na osnovi narodnoga načela, kako ga je formulirao Mazzini i kako su ga prihvatili svi veliki nacionalni pokreti. Komunisti hoće naprotiv da ostvare svjetsku sovjetsku republiku, u kojoj bi pogotovo mali narodi bili asimilirani po svojim jačim susjedima, te bi postali žrtvom općeg uniformiranja i niveliranja svega što je narodno.

3. Želimo što snažniji razvitak naše narodne kulture sa svim njezinim autohtonim osebina. Samo potencirani razvitak narodne kulture može osigurati trajni napredak i slobodu jedne nacije. Stalin naprotiv veli: »mi smo pristalice budućeg stapanja nacionalnih kultura u jednu jedinstvenu kulturu s jednim zajedničkim jezikom«. Međutim internacionalna kultura značila bi smrt narodnih kultura a prema tome i narodnih individualiteta, bez kojih se one ne mogu zamisliti.

4. U književnosti i umjetnosti smatramo konstruktivnim faktorima samo one pisce i umjetnike, koji kultiviraju naše narodne osebine i koji obrađuju specifično naše probleme. Po marksističkom shvaćanju pak ozbiljno narodno umjetničko djelo, ako nema marksističku propagandnu notu, ne ubraja se u književnost i umjetnost, jer je »reakcionarno« »malograđansko« itd.

5. U nacionalnom pitanju hoćemo ravnu i konsekventnu liniju. Beskarakternost i kompromisnost u nacionalnom pitanju pobijati ćemo najodlučnije svim sredstvima. Komunisti smatraju pak nacionalnu ideju objektom taktiziranja, spekuliranja i trgovanja, te se njome služe samo onda, kada misle nešto uloviti u mutnome.

6. Nigdje i nikada se ne može socijalno pitanje riješiti dok nije riješeno nacionalno. Tek onda se može pristupiti radikalnom rješavanju so-

cialnog pitanja. Marksisti drže pak da treba uništiti buržoaziju i nacionalno pitanje bit će riješeno. Primjer Ukrajine pokazuje da tome nije tako.

7. Hoćemo uklanjanje svakog kapitalizma, jer smatramo da je on u svim svojim oblicima izrabljivački! Protivnici smo individualnog (privatnog) i državnog kapitalizma, po kojemu nitko nema ništa, a država (ili bolje vlastodršci) imaju sve. Komunisti pak doduše navode da su protiv kapitalizma, ali to je samo djelomično istina, jer oni hoće privatni kapitalizam zamijeniti državnim. Oni i sami priznaju, da su od Sovjetske Rusije načinili veliki »trust« kojemu je direktor Stalin.

8. Kolektivizam (tj. državni kapitalizam) je najgori ekonomski sistem jer je kod njega isključena svaka pravda i jednakost, i to radi gramzljivosti birokracije i radi njezine prevlasti, koja nužno nastaje na bazi njezine diktature, lažno nazvane »diktaturom proletarijata«. Birokracija ili ta privilegirana klasa komunističke države živi kao orijaški parazit na račun ostaloga naroda. Po Buharinu buduća komunistička država imala bi se sastojati od samih knjigovođa i statističara. Komunističke vođe, za razliku od agitatora, tvrde, da je kolektivizam već sada nemoguć i neprovediv. Sovjetski pravak Karl Radek nedavno je izjavio: »Moje je stanovište da je potpuna jednakost besmisao. Dok budu ljudi živjeli ne će igrati jednake uloge. Uvijek će biti i postojati različite kaste(!): više i podređene, siromašne i bogate«.

9. Svi ljudi treba da imaju imetka. To ne smije biti samo privilegij za nekoje buržuje i kapitaliste, nego svojina cijelog seljačkog i radnog naroda. U tom smislu ne odbacujemo posve privatno vlasništvo. Komunisti pak vele: »Svi treba da budu proletari, da ništa nemaju i da budu što ovisniji od državne mašine. Seljaku, radniku i obrtniku treba sve oduzeti i dati državi«.

10. Smatramo, da je slobodan seljački stalež temelj svake, a napose agrarne države. Seljačko pitanje može se riješiti samo zadružnom, staleškom i prosvjetnom organizacijom, te drugim socijalnim i ekonomskim reformama. Planski rad u poljoprivredi jedini je kadar da podigne seljački život na viši nivo. Seljak mora ostati slobodan i posjednik — jer on je temelj našega narodnog života! Komunisti nasuprot hoće »diktaturu proletarijata« i hegemoniju nad seljaštvom. Oni hoće uništenje slobodnog seljačkog staleža, i to njegovim uklapanjem u državni kapitalizam. »Marksizmu još nije uspelo da obradi svu problematiku kompliciranih odnosa na selu, no ipak hoće da ostvari savez seljaka i radnika, kojem će biti oznaka »hegemonija proletarijata« (»Socijalna Misao« X. 1933.). Za seljake veli Marks u svom »Kapitalu«: Seljaci — to je posebna klasa Varvara«.

11. Slobodna nacionalna država mora da postoji u interesu cjelokupnog naroda, da povezuje i koordinira interese različitih staleža, te da regulira prema potrebi nacionalnu reprodukciju. No ustajemo protiv neograničene autokratske vlasti u kojoj pojedinci nemaju nikakova prava. S druge strane tvrde komunisti, da je »država samo sredstvo u rukama vladajuće klase i nju treba uništiti«. To je teorija, a u praksi je etatizam

Sovjetske Rusije postao najkrući i najgori što ga je svijet ikad poznao. Komunisti doduše tvrde da je to samo prelazno, ali i sami oni očevici, koji simpatiziraju sa Sovjetskom Rusijom pišu: »Sudeći po onome, što vidimo u Rusiji ne bi se reklo da je diktatura proletarijata nešto prelazno, već nam ona prije izgleda kao neki trajni oblik radničke države.« (Hooper).

12. Hoćemo i tražimo novo zadružno i staleško socijalno uređenje, koje će nastati putem totalne preobrazbe i transformacije umjesto današnjeg kapitalističkog društva. Ta izgradnja novog nekapitalističkog zadružnog društva mora se provesti ne samo na ekonomskom nego i na kulturnom polju, jer radikalno i univerzalno ostvarenje i riješenje ovog socijalnog pitanja ne može se zamisliti, ako ljudi ne postanu bolji i ne izmjene mentalitet. »Dobri ljudi čine i loše organizacije dobrim, ali zli će i najbolje organizacije pretvoriti u zle« (Mazzini). Tako mi, a komunisti hoće »novo društvo« na materijalističkoj bazi. Bez idealizma, etike i nacionalizma, bez morala i ljubavi ne može se stvoriti nikakvo »novo društvo«. Oni drže, da će bez svega navedenog, same ekonomske promjene automatski stvoriti »jedan viši moralni svijet«! Neuspjeli ruski pokus najbolje svjedoči, koliko je taj nazor neispravan.

13. U interesu u prvom redu radničke klase, tražimo ukidanje bezobzirne klasne borbe i želimo što veću suradnju i harmoniju svijui staleža i klasi u interesu nacionalne produkcije. Samo harmoničkom suradnjom može se podići nivo radničkog života i ostvariti jedno pravednije društveno uređenje. To je napredno suvremeno shvaćanje, a komunisti zastupaju načelo klasne borbe i načelo borbe do istrage, u kojoj stradava radnička klasa. Ali to njih ni najmanje ne uzrujava, jer oni u klasnoj borbi gledaju apsolutnu istinu i jedini cilj svoga života, te je zato raspiruju do neizmjernosti.

14. Radi održanja i budućnosti našega naroda, hoćemo da temeljna stanica ljudskog društva porodica, ta krvna i etička zajednica, bude sposobna za stvaranje novih generacija, a komunisti traže postepeno ukidanje porodice, te hoće da svaka žena bude »opće dobro cijelog naroda«. Stoga se svaka žena, koja pristaje na komunizam javno deklarira kao prostitutka.

15. Dom, a naročito seljački dom — povežimo to s porodicom — osnovna je stanica narodnog života!

»U ovoj riječi dom je po mom dubokom uvjerenju sva naša jakost! Svaki seljački dom je mala država«.

SKRIPTA

najbolje tehničke
izvedbe uz najniže
cijene izrađuje

LITOGRAFIJA

Udruženje Slušača Tehn. Fakulteta

Preporuča se stručnim klubovima!

va, svi domovi naši vezani su jednom težnjom, jednom vjerom i jednom ljubavi, to je naša seljačka domovina«! (Stj. Radić).

Nasuprot po komunističko-materijalističkom shvaćanju ne smije da u svijesti naroda ostane uspomena na dom. Bruce Hooper, prijatelj boljševizma, dobro opaža o konkretnom slučaju komunizma u Rusiji: »Ma da će pojedinci sačuvati svoje privatne stanove, ipak će uz ovakove prilike nestati staroga porodičnog života, te će ga zamijeniti život stada«.

16. Mi hoćemo nesebičan rad za seljački i radni narod, borbu za njegov materijalno i kulturno podizanje. Stoga smatramo, da narod nije tu radi inteligencije, već inteligencija treba da posluži narodu iz kojega je potekla. Socijal-komunisti pak idu za tim da osvoje vlast ili, kako sami kažu njihov je cilj »da osiguraju sebi što bolju egzistenciju i ništa drugo. Fučkaju oni na interese radnika i radničke klase«. (»Radnički Glasnik« 2. IX. 1933.).

17. Razne internacionalne klikaške i karijerističko-korupcionoške organizacije kao što su slobodni zidari, rotarijanci i slično, smatramo apsolutno protunarodnim i nama neprijateljskima. Zato ćemo ih pobijati svim silama, te ovo uvjerenje svugdje zastupati.

I socijal-komunisti govore doduše kako su i oni proti slobodnih zidara i sličnih organizacija, ali ipak potajno šuruju s njima (najbolji dokaz za to jesu događaji prošle godine u Francuskoj), te rade zajedno kad god treba naškoditi interesima svoga naroda.

18. Svaki narod ima pravo da upravlja sam sobom. Radi toga razni doseljeni elementi imaju se tretirati kao narodne manjine i mogu samo procentualno sudjelovati u svim granama javnog života. Apsolutno je nemoralno, ako doseljenici zauzmu svu vlast. Protiv ovakovih pojava eksploatacije najodlučnije ćemo se boriti. I nigdje veće razlike između nas i komunista, jer je komunizam u svojoj srži, nije ništa drugo nego semitski pokret i zato smatra da je semitskoj rasi slobodno da se bezobzirno širi na tuđem narodnom tijelu. To »stanovište« brane komunisti svim silama i tako pokazuju da su pristaše eksploatacije naroda po narodu.

19. Komuniste vode danas tudinci, doseljenici i ostali najveći neprijatelji našeg seljačkog naroda, jer oni kao i razne druge grupe, rade izričito protiv narodni interesa i težnji. »Nacionalizam i komunizam dvije su beskompromisne ideje«. (Prof. Lukas). Dozvoljavamo mogućnost, toliko smo tolerantni, da ima komunisti, koji drže za sebe da su najbolji »patriote«, ali ti ne vide ili neće da vide da su samo slijepo oruđe moskovskog imperijalizma. Boreći se protiv komunizma borimo se zato za trajno dobro i budućnost svoga naroda!

Ovim smo iznijeli ukratko naše stanovište, za koje smo uvjereni da će ga prihvatiti sva naša svijesna seljačka, radnička, građanska, akademska i srednjoškolska omladina, te da će u tom smislu poraditi na ostvarenju naših socijalnih i nacionalnih ideala.

BUGARSKO AKADEMSKO PRO-SVJETNO DRUŠTVO

Na našem Sveučilištu upisan je znatan broj bugarskih studenata. Da bi došli do svoje vlastite organizacije pokrenuli su akciju za osnutak prosvjetnog i potpornog društva. Koncem prosinca prošle godine održana je tako osnivačka skupština.

Iz prošlosti našeg Sveučilišta

Nisu naši studenti živjeli u teškim prilikama samo danas i u poratnim vremenima, već su slabe ekonomske prilike zabrinjavale hrvatske studente odmah u početku rada našeg Sveučilišta. Mi kao seljački i relativno siromašni narod teškom mukom možemo odgajati svoju inteligenciju, a bez zdrave i sposobne inteligencije nema budućnosti hrvatskom narodu. K tome je u našoj sredini dosta tuđeg življa i pripadnika drugih naroda, a ovaj, inače privredno jak elemenat nema smisla za potrebe našeg školstva i naše nauke. To je i razumljivo, jer kolikogod su se ti elementi ovdje aklimatizirali ipak se u krajnoj konsekvenciji osjećaju strancima. Da nije ove raketane našeg javnog života mnoge bi stvari drugačije izgledale.

To su sve činjenice, koje moramo uzeti u obzir prikazujući postanak »Hrvatskog Akademskog Potpornog Društva« (Hapede), koje bi, da nije pred par godina raspušteno, slavilo već šezdesetu godišnjicu opstanka. Uz teške muke i napore osnovano je »Hrvatsko akademsko društvo za podupiranje ubogih i bolesnih sveučilišnih građana na Kr. Sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu« kako se prvotno zvalo. Nastalo je zapravo sjedinjenjem četvero društava, od kojih je bilo najveće i najstarije »Društvo za potporu ubogih pravnikâ«, utemeljeno 1872. godine. Sva su ta društva imala uglavnom istu svrhu, pa se odmah u početku pomišljalo na unifikaciju, a inicijativu je za to dao Mile Starčević, koji je kao predsjednik pravničkog kluba na odborskoj sjednici od 15. siječnja 1888. iznio svoj prijedlog o unifikaciji. Trebalo je pak dugo vremena, da se ostvari Starčevićeva zamisao. Starčevićev prijedlog opet iznese novi predsjednik pravničkog kluba M. Kramarić. Za to se zauzme i dekan pravnog fakulteta Dr. Vrbanić, koji je naročito naglasio, da bi sjedinjenjem društava hrvatski sveučilištarci dobili svoje središte i reprezentaciju. Međutim tek 1891. god. započeli su stvarno pregovori za sjedinjenje. Filozofsko društvo odmah pristane na sjedinjenje, a prijedlog odbije »Društvo za njegovanje bolesnih slušača kr. hrvatskog sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu«. Filozofima se iste godine pridruži i književno-zabavno društvo »Zastava«.

God. 1893. predsjednik filozofskog društva Stanko Hondl i tajnik pravničkog društva Vuk Kiš sastave uz pomoć Dr. Josipa Pliverića pravila, koja vlada potvrdi. Tako je osnova-

no Hrvatsko Potporno Društvo, a prva skupština održana je 15. studenog 1894., na kojoj je na prijedlog Vladimira Franka jednoglasno izabran prvi društveni odbor.

Dotadašnja studentska društva bila su pod nadzorom dekana, a H. P. D. je pod neposrednim nadzorom Rectora Magnificusa. Članom društva može biti svaki student hrvatske narodnosti, a od ostalih Slovena mogu biti članovi samo oni, koji nemaju vlastitih potpornih društava u Zagrebu. Tako je društvo potpomagalo mnoge Poljake, Bugare i Slovence. Svoj rad započeo je H. P. D. s glavnicom od 77.476 kruna, a od tog je najviše pridonijelo pravničko društvo (51.488 kruna).

I sada se uistinu obistinilo ono što je u 1888. god. kazao dekan Dr. Vrbanić, jer su u novom društvu hrvatski studenti dobili svoje središte i predstavništvo i H. P. D. je postalo platforma, na kojoj su svake godine omjeravale svoje snage studentske političke grupacije odnašnjeg hrvatskog javnog života.

Svečanom akademijom u auli za predsjednikovanja Aleksandra Horvata proslavljena je 25-godišnjica Ali još nije H. P. D. bilo potpuno formirano, jer su studenti iz dalmatinskih krajeva imali zasebno potporno društvo, a uz to su mnogi bili i članovi H. P. D. To je bila anomalija, ali 1906. združilo se i ovo društvo s H. P. D.-om.

Kad je 1898. osnovana Hrvatska akademska Menza H. P. D. i tu surađuje, a kasnije je imalo svoju menzu u Dugoj ulici 32.

Društvena su se pravila u više navrata mijenjala, a najvažnija je ona promjena od 2. studenog 1911. koja određuje način biranja društvene uprave, a po kojoj su u upravi mogle biti zastupane i manje grupe. Na taj su način u H. P. D.-u mogle doći do izražaja sve studentske grupacije, koje su se formirale kao odražaji općeg hrvatskog političkog života.

1914. god. svečano je proslavljena 40-godišnjica opstanka H. P. D.-a, jer postanak H. P. D.-a vidimo već 1872., kad je osnovano »Društvo za potporu ubogih pravnikâ«, a H. P. D. je nastao kasnije fuzijom ovog i troje drugih društava, kako smo već vidjeli. Proslava 40-godišnjice imala se zapravo održati već 1912., ali je tada u Hrvatskoj nesnosni komesarijat gušio svaki slobodni izražaj i manifestaciju, te je naročito stradala akademska omladina. Tako je proslava održana 14. lipnja 1914.

Pokret francuskih medicinara

Krajem siječnja su objavili štrajk studenti svih medicinskih fakulteta u Francuskoj u ime protesta protiv »naježde liječnika stranaca« u Francuskoj. U rezoluciji, veli se između ostalog, da ovaj njihov pokret ne treba tumačiti kakovim političkim motivima, niti neraspoloženjem prema strancima kao takovima, već jedino kao težnju za zaštitom domaćeg francuskog liječničkog staleža i njegovog podmlatka. Francuski medicinari traže: 1. Da se pravo prakse u Francuskoj liječnicima stranog porijekla može dati poslije deset godina pro-

vedenih u Francuskoj, računajući od prelaska u francusko državljanstvo; 2. Isključenje studenata medicine stranaca iz bilo kakovih novčano nagrađenih služba po bolnicama; 3. Isključenje studenata medicine stranaca iz službe liječničkih pomoćnika i 4. Da se izvrši revizija diploma svih liječnika stranog porijekla, koji imaju pravo prakse u Francuskoj.

Delegati studenata kemije i studenata zubnog ljekarstva usvojili su rezoluciju, kojom se solidarišu sa odlukama studenata medicine.

Oko izbora ljubljanskog rektora

Rektor slovenskog sveučilišta u Ljubljani Dr. Fran Ramouš predao je početkom siječnja ostavku. Pošto se nije nikako htio ponovno primiti, senat je izabrao za novog rektora Dra Maksa Samca, prof. kemije na tehničkom fakultetu.

Medutim to nije išlo tako jednostavno. Po dosadašnjim naime običajima imao je to mjesto zauzeti prof. Jovan Hadži, rodnom Srbim, ali protiv njega ustao je dio profesora zahtijevajući jednog Slovenca, a i brojni studentski klubovi izjasnili su se u istom smislu protiv prof. Hadži-a. »Jutro«, organ Alberta Kramera i bivše JNS oštro je ustalo protiv ovih postupka ističući »da bi po separatističkoj logici nekih samo-Slovenaca slovenstvo bilo ugroženo, ako bi rektor postao Srbim Hadži«, te se pita: zašto Srbim ne može postati rektor?

Kod prvih izbora prof. Hadži je dobio 20 glasova, Samec 18, Cankar 3, Kralj 1 i Nachtigal 1. Kako nijedan kandidat nije dobio apsolutne većine prešlo se na uži izbor, pa je izabran prof. Samec sa 23 glasa, prema Hadžijevim 21. »Jutro« je nakon toga objavio imena profesora, koji su glasovali za Sameca i onih koji su glasovali za Hadži-a.

Za »samo-Slovenca« Sameca glasovali su profesori gg. Kidrič, Ramouš, Förster, Hrovat, Osana, Plečnik, Vidmar, Vurnik, Župančič, Eller, Kušej, Ogriz, Polec, Kausky, Šerko, Plečnik i svih 7 profesora teološkog fakulteta.

Za Dr. Jovana Hadžija glasovali su profesori gg. Radojčić, Kelemina, Kos, Nachtigal, Oštir, Stojčević, Veber, Gostiša, Frost, Kralj, Kasal, Dolenc, Krek, Lapajne, Skumovič, Škerlj i 4 profesora Rusa.

Veliki ples akademičara i JAPRU

»Studentske Novine« donose pod naslovom »Uspjela(!) zabava studentica Ekvš« i ove redke, koji ne odgovaraju istini: »Medutim kako je ples akademičara morao biti odložen, kako doznajemo na intervenciju Jugoslavenskog akademskog potpornog i reprezentativnog udruženja, koje je tu svoju intervenciju osnivalo na propisima nove uredbe o Univerzitetima, to je priredba u Glazbenom Zavodu imala vrlo lijep efekt«. Izjavljujemo, da nije istina, da je »Veliki ples akademičara« u Zboru morao biti odložen, a još manje na intervenciju Japru-a, nego stoji, da je priredivački odbor sam odgodio zabavu ne vodeći ni najmanje računa o intervenciji Japru-a. Kako je u članku »Tko zapravo radi protiv studentskih interesa?« prikazana pobliže stvar, mislimo, da se ne moramo dalje upuštati u ovo pitanje. »Studentske Novine« neka u buduće gledaju pribaviti tačnije informacije o sličnim stvarima.

Akademska omladina Đalskomu

Prigodom smrti i sprovoda nestora hrvatske književnosti Ljube Babića Đalskog odala je počast ovom velikom sinu našega naroda i naša akademska omladina, koja je na sprovodu bila zastupana brojnom delegacijom. U ime stručnih i kulturnih klubova našeg Sveučilišta oprostio se od velikog pokojnika kol. Pavao Šimunić, predsjednik Kluba studenata slavista.

Neka je vječna slava nestoru hrvatske književnosti Ljubi Babiću Đalskom!

Za Duh, Slobodu i Narod

Naš pogled na marksizam

Ono što opredjeljuje stanovite ljude za marksizam nema se tražiti u ispravnosti »znanstvenog socijalizma«, niti u bijedi radničkih masa, nego izvorno i prvotno u revoltu dotičnih ljudi prema današnjem općem poretku. Ni sam Marx nije proizašao, kako se to jasno razabire iz njegovih »Deutsch—Französischen Jahrbüchera«, iz proletarijata niti iz njegove bijede i nevolje, a niti je on došao na ideju revolucije iz potrebe da oslobodi proletarijat. Sve protivno! Marx je proizašao iz samog sebe, iz svojih duhovnih potreba. Njemu sve smeta, sve ga tišti, sve mrzi, nastoji se svega osloboditi, a u prvom redu pritiska filistarske i policijske njemačke države. Tim putem dolazi on do ideje revolucije.

Potpuno u smislu modernog čovjeka, koji kida sa predanim svjetovnim nazorom, da lišen svih pretpostavaka izradi svoje vlastito životno gledanje, tražio je Marx ključ, kojim bi mogao doprijeti do takvog jednog zaobljenog životnog naziranja. Ovaj ključ je on našao u ekonomskom razvoju.

Na isti psihološki proces nailazimo kod gotovo svih kasnijih, pa i naših marksista: revolt proti svemu onomu što postoji. Da taj revolt donese potpuno psihološko zadovoljstvo trebalo ga je izraditi i zaodjenuti u ruho »čiste znanosti«, što više u svjetovni nazor. Marksisti drže i dogmatski vjeruju, da će katastrofa svakako nastupiti izazvana neumitnim zakonom materije. Tim je mržnja na današnje društvo zasićena i »naučno« opravdana, te svi marksisti mogu umrijeti s čvrstim uvjerenjem, da će propasti ovo što postoji. Po nutarnjem bi zakonu materije društvo dakle imalo doživiti jedan od najkatastrofalnijih preokreta u povijesti. To je čisti materijalizam.

Materijalizam pak, promatran s moralnog gledišta, nije drugo nego osveta materije radi zabluda i propusta duha. Duh kapitalizma je materijalistički i duh marksizma je materijalistički, ali uz to marksizam uvađa kult materije, a marksisti su kao neki svećenici, kojima je dužnost podržavati taj kult.

Materijalizam je iskrivio smisao prirode, on je uništio njezinu svježinu, te ljudi u njoj ne zapažaju nego fizičke sile i materijal za eksploataciju. Materijalizam je otrovao socijalne odnose i interesi su u borbi izbrisali svaku solidarnost i svaku suradnju u vidu općeg dobra. On je prekinuo svaku vezu sa duhovnim stvarnostima.

Voditi borbu protiv marksista znači prije svega potkopati njegov temelj — materijalizam.

Marksizam i boljševizam, njegova praktična primjena, mora se pobijediti prije svega duhovno, ako ga se hoće pobijediti politički.

Pokret proti materijalizmu u današnjem kulturnom svijetu postaje općenit. U Francuskoj jedna grupa omladine izdaje reviju »Esprit«, a grupa omladine u Belgiji izdaje svoje glasilo pod naslovom »Esprit nouveau«. Program se ove napredne evropske omladine podudara s našim, jer i

mi tražimo, da se prizna duh kao apsolutna i živa realnost, da se povрати duhu prvenstvo nad materijom, te da se podigne dostojanstvo i čast čovjeka nad materijom.

Materija djeluje ne slobodnim izborom, nego nužno. Sloboda je u marksizmu dakle laž. Marksizam nije nikada i nigdje bio nauka slobode.

Marx je bio sve drugo nego demokrata. Marksizam ne priznaje niti suverenost naroda, nego samo materijalnu suverenost izabrane klase. Ali ni ovoj klasi ne priznaje se pravo da slobodno izražava svoju volju. To pravo pripada samo stanovitoj »eliti« proletarijata i to onoj eliti radnika, koja je organizirana u komunističkoj stranci pa makar ostali imali i 80% od ukupnog broja radništva. Nitko, tko ne pripada ovoj »elitnoj« grupi, nema prava da izražava svoje mnijenje i svoju volju. Tim je opravdana diktatura manjine nad većinom, kako ona najdrastičnije proizlazi iz boljševičke diktature u Rusiji.

Naši nas marksisti ipak pokušavaju začarati stahovitim parolama slobode i slobodne volje u »komunističkom raju«. Neki mladi naši marksisti pišu n. pr. ovo: »Sitni i srednji seljaci u Rusiji n. pr. dobrovoljno su prešli kolektivizaciji. Oni nijesu bili natjerani«. Tako čitamo u jednoj litografičnoj brošuri, koju splitski marksisti šire po srednjim školama u Splitu.

Ovakav se način pisanja može uzeti jedino kao propagandni način zavajanja. Propovijedati diktaturu proletarijata, diktaturu manjine, ispropovijedati historički materijalizam, »neumitni tok historije«, a ipak htjeti figurirati sa parolama slobode iz liberalno-kapitalističke ere — to možemo klasificirati samo kao »impotentia mentalis«. Kada tvrdimo n. pr., da su talijanske i njemačke radničke mase okrenule leđa marksizmu, znači od marksista biti žigosan kao najzadrtniji fašistički reacionar, jer da je samo i jedino terór Mussolinija i Hitlera natjerao radnike, da se odreknu Marksa i priklone nacionalistima. Ali u Rusiji za marksiste nema terora i tamo se seljaci slobodno i dobrovoljno odriču svoga i stupaju u kolhoze. To je marksistička logika!

Komunizam se u stvari može ostvariti samo zato što upotrebljava sredstva sile i nasilja, ne vodeći računa o duhovnoj slobodi čovjeka. Marks i Engels su vjerovali, da treba proći kroz život nužnosti, da se dođe u život slobode. Zato je Marks pesimista obzirom na prošlost i sadašnjost, ali veliki optimista obzirom na budućnost. U prošlosti mu je vladao kruti determinizam, a u budućnosti će vladati sloboda i pobjedit će čisti razum nad iracionalnošću. Preuzevši Marx od Hegela dijalektiku, preuzeo je s njom i vjeru da se preko zla dolazi k dobrom. Međutim dok je Hegel vjerovao u ideju Marx je materijalista. Kako onda pak stvoriti dijalektičku materiju, kad materija ne pozna ideju i pobjedu duha? To je iracionalizam, marksistički misticizam.

Sloboda, slobodna volja u marksizmu je laž. Diktatura proletarijata i sloboda su dva antipoda, a materijalistički »neumitni tok historije« i slobodna volja također su antipodi. Pokoljenje naroda, čija je povijest ispisana vjekovnim borbama za slobodu, moraju nastaviti tu borbu također i na drugom području

boreći se za slobodnu volju i slobodu čovječje ličnosti, a protiv ropskoj materijalističkoj misli, proti t. zv. diktaturi proletarijata, kao i proti kapitalističkoj anarhičkoj ekonomiji, pa i protiv liberalno-kapitalističke države.

Može li pak pokret, koji načelno nije duhovna sloboda čovjeka i načelno učava diktaturu, poštovati načelo narodnosti? Kao kapitalizam tako i

Hrvatska Mensa Academica

Uoči proslave 40-godišnjice osnutka

Prigodom proslave 34-godišnjice mature sastali su se 20. listopada 1896. zagrebački maturanti i tom zgodom nikla je zamisao da se osnuje »Hrvatska Mensa Academica«. U svom pozdravnom govoru rekao je Dr. Franjo Marković i ovo: »Lijep je običaj naših otaca, da, kad im se rodilo čedo, ili bi slavili drugi kakav znameniti obiteljski god, onda bi na svojem domu zasadili plodovitu vočku ili miomirisnu lipu od zahvalnosti Bogu i od zavjeta, a s namjenom, da bude potomstvu na uspomenu i na dobro. — Na ovaj naš lijepi god učinimo, od zavjeta i na uspomenu, dobro djelo sveučilišnom naraštaju, sadanjemu i budućemu; olakotimo i ukasimo mu dane sveučilišnoga naukovanja. Zasadimo danas, pri ovom našem godu kolegijalnog prijateljstva, pri godu naše međusobne dobrohotnosti — zasadimo danas drvce plodovito mladeži našoj sveučilišnoj, udarimo temelj hrvatskoj akademičkoj menzi, i ako uzbuđe moguće, u drugom redu hrvatskom akademičkom domu, za sve slušatelje zagrebačkog sveučilišta.«

Svi prisutni radosno prihvatije ovu misao, te odmah izabraše odbor na čelu s Dr. Stjepanom Spevcem i Vladimirom Mažuranićem, koji će sastaviti pravila za menzu i pobrinuti se da je privede u život. Već u ovo prvo doba poklonjeni su Hrvatskoj Akademičkoj Menzi značajni darovi. Među ostalim spominjemo darove Prve hrvatske štedionice u Zagrebu 5000 forinti, Mijo pl. Novakovića-Gjurabojski 10.000 for., Novogradska štedionica 100 for., Milka Ternina 100 for., umjetnica Marcolini 338 for., Dr. Janko Čakančić 1000 for., Paulina pl. Kamenarić 5000 for., te »Hrvatska hipotekarna banka« 500 forinti.

Kroz gotovo punih 40 godina »Hr-

vatska Mensa Academica« okupljala je oko sebe studente našeg Sveučilišta. U najnovije vrijeme, »Hrvatska Mensa Academica« razvija sve veću djelatnost. Nastojanjem predsjednika menze Rektora g. Ing. Gjure Stipečica, te ostalih članova odbora, dobila je menza svoju vlastitu zgradu u dvorištu Sveučilišta. Otvorenje obnovljene Hrvatske Akademičke Menze obavio je g. Rektor 1. veljače ove godine. U svom prigodnom govoru sjetio se zagrebačkih maturanata iz 1862. g., koji su plemenitom gestom stvorili zaista korisnu ustanovu za sve studente U ime studenata odgovorio je kol. Juraj Katalinić, predsjednik Udruženja tehničara. Otvorenju menze prisustvovali su delegati svih klubova, koji rade na osnivanju Studentske zaklade. Njegovim osnutkom omogućit će se siromašnim studentima jeftinija hrana, a onima najsiračnijima i besplatna. Na predstojećoj glavnoj skupštini izvršiti će se promjena pravila kao i odobrenje statuta »Studentske zaklade«.

Nalazeći se tako u oči proslave 40-godišnjice osnutka »Hrvatske Mense Academice« želimo da razvije sve veću djelatnost na korist svih svjetskih studenata našeg Sveučilišta. U to ime: Vivat, crescat, floreat!

Ukrajinsko akademsko društvo

Ukrajinski studenti na našem Sveučilištu osnivaju doskora svoj posebni klub. Ima ih sada oko 30. Kolege Ukrajinci, sinovi velikog, ispačenog, raskomadnanog i po Sovjetima potlačenog ukrajinskog naroda, pa i ovu njihovu akciju i organiziranje najsrdačnije pozdravljamo.

marksizam, odnosno njegova primjena boljševizam niječu živi organizam naroda, narodnu zajednicu i to upravo radi toga, jer je ona duhovna vrijednost. Za marksizam postoje samo dvije klase: kapitalistička i proleterska. Po njemu čitava »povijest sviju dosadanjih društava, povijest je klasnih borba« (Kommun. Manifest). Narodi kao socijalne i kulturne jedinice po marksizmu ne igraju nikakove uloge. Na tom području on pozna samo internacionalizam: III Internacionala stoji na čelu propagande, pieva se Internacionala, ide se prema svjetskoj internacionalnoj revoluciji itd. Narodna pak svijest karakter, kultura, vjera, tradicija, sve su to marksistima buržujске laži, koje će nestati kad bukne svjetska revolucija i kad se provede potpuna ekonomska reorganizacija.

Iako se razni atributi narodnosti mogu osporavati, ostaje neosporan psihološki, moralni elemenat: htjeti živjeti u političkoj, socijalnoj i duševnoj zajednici. To je problem narodne svijesti. Marks pak nastoji da dokaže iluziju, varku i laž ljudske svijesti. Po Marxu je sve krivo ono što je svijesno, jer to samo prikriva istinu. Moramo dakle pretpostaviti da postoji negdje drugdje neka istina sakrivena. Jest, ona postoji i ona će se brzo svijetu pokazati u činjenici i istini klasnih interesa, klase, tog novog otkupitelja svijeta.

Usprkos toga naši marksisti propovijedaju: »Najodvratnija je laž da marksizam ne priznaje narodnosti... Sovjetski Savez jeste Savez ravnopravnih i bratskih nacija i naroda (!?)... Sovjetski Savez je osim

toga iskreni borac za oslobođenje porobljenih naroda« (Iz spomenute splitske brošure).

Mi uz najbolju volju ne možemo prihvatiti ove tvrdnje. Možda to naši marksisti govore, jer bi htjeli da je tako ili samo radi taktike. Treće ne može biti, jer sam marksizam drukčije naučava. Poštovanje narodnosti u marksizmu je laž.

Gojiti pak svoju narodnu svijest, razvijati narodni ponos, pridizati svoj narod prosvjetno i gospodarski, to traži socijalna pravda od naše akademske omladine. To znači voditi borbu za svoj narod.

Marksizam je laž, varka. Najprije je kušao utući u nama idejno i kulturno baštinstvo, da nas zatim zarobi politički, socijalno i ekonomski. Zanimljakao je opravdanost naše svijesti. Popljuvao nam prošlost, zanijekao i uvrijedio narodnost. Zanimljakao je ispravnost sudova našeg zdravog razuma, iskrivio historičke činjenice, karikirao socijalne i ekonomske pojave. Sve je učinio kako bi izgubili životnu orijentaciju i pali mu kao žrtva.

Narodna akademska omladina neće se moći dovoljno oprijeti ovoj rušilačkoj najezdi, dok ne dobije svijest jedne istine u ime koje bi se zajednički oprla židovskom marksizmu.

Naša omladina mora imati svijest, ponos i vjeru u sebe i svoj narod, te da se ne da trajno povlačiti od stranih teorija, fraza i utopija.

Moramo konačno priznati svoj vlastiti narodni identitet, iz njega crpiti nove pobude i snage, na njemu dalje nadograđivati.

Zajednički rad klubova

Kako gotovo svi sveučilišni klubovi nisu i neće da budu članovi JAPRU-a, to su se predstavnici društava sastajali od vremena do vremena, da zajedničkom akcijom pokrenu neka pitanja, koja su od važnosti za sve studente. U nizu tih zajedničkih akcija ovih dvadeset akademskih klubova, koji stalno surađuju, iznijet ćemo neke akcije stručno-staleške naravi, koje su djelomično dovršene, a djelomično su u toku.

1. Apsolventske legitimacije. Apsolventi pojedinih fakulteta u koliko se nisu ponovno upisali na koji drugi fakultet, nisu od akademskih vlasti dobijali nikakve legitimacije. Na molbu klubova, akademske su vlasti odobrile apsolvencijama izdavanje legitimacija, u kojima se utvrđuje, da je dotični absolvent, te da se nalazi u stadiju polaganja završnih ispita. S ovom legitimacijom imaju absolventi pravo da se uz iste uvjete kao i redovni slušači služe Sveučilišnom Knjižnicom. Legitimacije su se počele izdavati još tokom prošlog semestra u kvesturi Sveučilišta, te upozoravamo apsolvence da ih podignu. Time je uklonjena jedna osjetljiva praznina, a našim se apsolvencijama pomoglo mnogo, pogotovo danas, kad im legitimacije treba na svakom koraku.

2. Pitanje taksa. U pogledu taksa, koje studenti moraju plaćati, poduzimate su sa mnogih strana razne akcije. Štrajkovima, molbama i raznim drugim sredstvima htjelo se riješiti ovo važno pitanje. Naši klubovi pokušali su sada opet stvar riješiti sporazumno s predstojnicima laboratorija i instituta, i to preko Rektora. U svrhu sniženja odnosno ukidanja nekih taksa, g. Rektor će u najkraće vrijeme sazvati sve predstojnike instituta, te će se tu nastojati u sporazumu s predstavnicima klubova zainteresiranih fakulteta snaziti na minimum odnosno ukinuti takse. Klubovi se nadaju da će na ovaj način jednom već doći do toliko očekivanog olakšanja tereta u obliku laboratorijskih i drugih taksa.

3. Povlastice studenata na tramvaju. Pitanje studentskih povlastica na tramvaju od velike je važnosti, naročito kad se uoči, da ima više hiljada studenata, koji bi se mogli koristiti tom povlasticom, a grad stavlja u promet ciglih 150! Da i tih 150 ne odgovara svrsi, najbolji je dokaz, što ni tako mali broj, nije posve iskorišćen. Radi toga su klubovi podnijeli predstavku gradskom električnom načelniku, te posjetili gradskog načelnika. Tražili su, da se u pogledu tramvajskih povlastica studenti bar donekle izjednače sa srednjoškolicima, to jest, da im se izdaju pogodne vozne karte za vožnju od četiri puta na dan, bez obzira na vrijeme, i to uz cijenu 30.— dinara mjesečno. Nažalost, unatoč svih obećanja, nije do sada ništa učinjeno. Ne znamo, koji razlozi vode upravu gradskog tramvaja, da je tako odlučno protiv ovog opravdanog zahtjeva studenata? Ne znamo zašto studentima neće da izade u susret gradski električni tramvaj, kad ti isti studenti ostavljaju godišnje stotine i stotine hiljada svog novca u Zagrebu! Sveučilišni klubovi povest će odmah širu akciju preko javnosti, da bi se konačno uvažilo i izašlo u susret ovim opravdanim zahtjevima studenata.

4. Povlastice na željeznicama za vrijeme semestralnih ferija. Osim po-

vlastice od 50% što je imaju studenti šest puta godišnje (na početku i svršetku škol. godine, te za božićne i uskršne praznike) imaju studenti u slučaju bolesti i popust od 75% za putovanje do mjesta liječenja, ali prethodno moraju obaviti liječnički pregled i ostati u dotičnom mjestu izvjesno vrijeme. Za vrijeme semestralnih ferija nemaju pak studenti, koji hoće putovati kućama, nikakove povlastice, te su klubovi odlučili uputiti predstavku, da se i u semestralnim ferijama uvede popust od 50% za putovanje kući i natrag, ili da se bar onih šest odobrenih vožnja uz 50% ne veže na nekakav rok. Molba je već poslata, te se očekuje, da će studenti bar triput godišnje moći putovati kući i natrag bez obzira na neki stalno utvrđeni rok kao do sada.

5. Uvjerenja za odgodu vojne dužnosti. Po čl. 52. »Zakona o ustroju vojske i mornarice« studenti imaju pravo odgode služenja u redovnom kadru do 27. godine, i to u koliko su upisani na kojoj školi. U svrhu dokaza moraju studenti svake godine podnositi nadležnom vojnom okrugu uvjerenje izdato od dekanata, da je dotični zaista upisan na fakultet. Pri tom se mora svaki put za biljege platiti 25.— dinara. Kako bi se ovoj taksi moglo izbjeći jedino na način, da pojedini vojni okruzi službeno šalju rektoratu popis studenata i od rektorata da traže obavijest, da li su ti upisani, to klubovi

šalju molbu, da bi se ovako i postupalo. Time bi studenti bili riješeni plaćanja takse, a vojne bi vlasti službenim putem na mnogo zgodniji i brži način došle do potrebnih uvjerenja.

6. Pitanje prehrane studenata i Osnivanje Studentske Zaklade. O zajedničkoj akciji klubova oko osnutka Studentske Zaklade Hrvatske Akademске Menze za prehranu siromašnih studenata bilo je već dosta pisano u dnevnoj štampi. Osvrnut ćemo se ovdje na samu zamisao Zaklade, odnosno na sadašnje stanje ove akcije. Klubovi koji su bili navedeni kao priređivači »Velikog Plesa Akademičara osnivaju Studentsku Zakladu Hrvatske Akademске Menze, tako da će se iz Zaklade potpomagati siromašne svoje članove, koji će preko svojih klubova slati molbe na upravu Menze. Sam statut Zaklade, kao i njegovo osnivanje bit će predloženo na skoroj glavnoj skupštini Hrvatske Akademске Menze. Predviđa se siromašnim studentima popust na hrani od 40%, tj. za 6 dinara dnevno, a onima posve siromašnim i besplatno. Međuklubski akcioni odbor središe sve račune i primitke u vezi s odgođenim plesom u Zboru, te će za koji dan objaviti imena darovaoca kao i visinu primljenih priloga iz Zagreba i pokrajine. Odbor je osim toga izradio posebne dopisne karte sa slikom grba našeg našeg Sveučilišta. Karte se prodava-

vaju uz cijenu od 1.50 dinara, a dobiju se u svim klubovima, koji su angažirani u ovoj akciji. Čisti prihod od karata ide u korist Studentske Zaklade. Osnivački klubovi spremaju još neke akcije, da bi što više povećali Zakladu u materijalnom pogledu. Javnost je lijepo primila ovu plemenitu akciju, te se nadamo da će i sva daljnja nastojanja klubova pomoći svim sredstvima.

7. Informacioni Ured Sveučilištara osnovan je pod kraj prošle škol. godine i djelovao je za vrijeme upisa u zimski semestar i u početku semestra. Obavio je mnogo posla i posve je opravdao svoj opstanak. Odgovoreno je na stotine pismenih uputa i zahtjeve informacija iz svih naših krajeva. Usmeno i ličnim dodiranjem još je više obavljeno. Mnogi su kolege, koji su prvi put došli u Zagreb, potpuno i tačno upućeni u pojedine studije, što im je bilo od prijekne potrebe i koristi. Ured je također pružio mogućnost studentima, da si priskrbe dobre i jeftine stanove, te prehranu. Sve se to odvijalo i Ured je djelovao u prostorijama Udruženja Slušača Tehničkog Fakulteta, i tehničari su izvršili glavni dio posla, a naročito organizaciju Ureda. Krajem ove godine Ured će se reformirati, proširiti krug svog djelovanja i na svaki način nastojati, da naredne godine što više posluži potrebama naših studenata, a naročito oni koji prvi put dođu u Zagreb.

Sport na Sveučilištu

Tokom prošle godine počeo se sport na našem Sveučilištu razvijati i širiti u većoj mjeri, nego što je dosada bilo. To se najbolje očitovalo u nekoliko uspješnih propagandnih priredaba, na kojima su nastupili akademičari u velikom broju, braneći prestiž svojih fakulteta na nogometnom i lakoatletskom polju. Kod ovih priredaba osjetila se potreba jedne sportske organizacije na Sveučilištu, koja bi oko sebe okupila predstavnike svih fakulteta. I tako među najvažnije događaje u omladinskom sportskom životu na Sveučilištu u toku prošle godine spada konačno uređenje pitanja reprezentacije Sveučilišta u sportskom pogledu. Izjavom 16 stručnih i kulturnih klubova sa svih fakulteta riješeno je to pitanje tako, da **Hrvatski Akademski Športski Klub (Hašk)** predstavlja akademsku omladinu u pitanju sporta

Akcija za osnivanje ovakvog foruma koji će sportski reprezentirati Sveučilište povedena je krajem prošle godine sa strane stručnih klubova. Klubovi su smatrali, da je najbolje rješenje ako se povjeri Hašku, da on preuzme reprezentaciju, koja mu inače i pripada obzirom na to, da je on prvi naš akademski športski klub, a osim toga i jedini na Sveučilištu. Već je prije unutar Haška postojao Akademski Zbor u svrhu promicanja sporta na samom Sveučilištu. Klubovi su stupili u kontakt s »Akademskim Zborom«, te je konačno potpisan sporazum, kojim klubovi izjavljuju

da je **Hrvatski Akademski Športski Klub, odnosno njegov Akademski Zbor jedino reprezentativno tijelo studenata zagrebačkog Sveučilišta u svim športskim stvarima.**

Pristupilo se zatim sastavu novih statuta Akademskog Zbora, u koji ulazi po jedan predstavnik od

svakog fakulteta, a na čelu je pročelnik, tajnik i blagajnik, koje se bira na plenarnom sastanku delegata U zimskom semestru stajao je na čelu Akademskog Zbora kol. Andrija Orešić, cand. vet. med. i taj je odbor priredio uspješni nogometni turnir za prvenstvo Sveučilišta. Pokrovitelj turnira, predsjednik Haška g. Dr. D. Karlović, prof. EKVS-a, poklonio je prelazni pehar, koji je osvojila momčad veterinarskog fakulteta

Koncem zimskog semestra izvršena je promjena uprave Akademskog Zbora, te je na plenarnom sastanku izabran za pročelnika kol. Dončević Zvonko dipl. jur., za tajnika kol. Horvat, stud. teh., a za blagajnika kol. Zubić Josip, stud. med. Bila je predviđena za mjesec veljaču velika međufakultetska utakmica za prvenstvo Sveučilišta u skijanju pojedinačno i po momčadi, ali se uslijed tehničkih poteškoća nije održala. Kako smo obaviješteni, stigle su Akademskom Zboru laskave ponude na učestvovanje u međunarodnim sveučilišnim takmičenjima, koja će se održati sredinom godine u Budimpešti, kao i poziv berlinskih sportskih organizacija na uzajamno gostovanje u prvom redu nogometnih, a onda i momčadi iz ostalih grana sporta. U početku svoga djelovanja Akademski Zbor ne može pokazati onu aktivnost kao sportske organizacije na mnogim inozemnim Sveučilištima, ali se ipak može očekivati, da će on složenim i intenzivnim radom uz potporu klubova i akademičara u skoroj budućnosti postići lijepe uspjehe. Svakako je značajno, da je odlukom stručnih klubova našeg Sveučilišta stvoren prvi forum ove vrste kod nas.

Nakon stvaranja ovakvog sportskog reprezentativnog tijela na Sveučilištu u izvjesnim krugovima pojavilo se neko negodovanje, jer im iz

razioga, ne baš isključivo sportske prirode, nije išlo u račun, što Hašk predstavlja zagrebačko Sveučilište. U vezi s nekom izjavom Akademске skijaške organizacije, kojom osporava Hašku pravo priređivanja skijaških utakmica za prvenstvo Sveučilišta, tvrdimo savezno sa gore iznešenim sporazumom da je Hašk predstavnik Sveučilišta u svim granama sporta, pa i u skijaškoj, a to da je ASO jedina skijaška organizacija na Sveučilištu ne može nikako mijenjati zaključak stručnih sveučilišnih klubova, kojim se povjerava reprezentacija Hašku odnosno njegovom Akademskom Zboru u svim granama sporta.

AKADEMSKA MISA

Početkom ove školske godine opet je obnovljena akademska misa u sveučilišnoj crkvi Sv. Katarine na Katarinskom Trgu u Gornjem Gradu. Misa se održaje svake nedjelje u 11 sati. Poznati propovjednik sveuč. prof. Dr. Andrija Živković drži kratke propovjedi (oko 15 do 20 minuta) o aktuelnim moralnim, sociološkim i filozofskim pitanjima.

ŽIDOVSKO AKAD. DRUŠTVO

— »Židovsko akademsko potporno društvo« radi novih odredaba »Uredbe o Udruženjima« ispustilo je iz svog naslova riječ »potporno«. Inače i dalje vrši funkciju potpornog društva. Uredba zabranjuje dalje »društva na plemenskoj ili verskoj osnovi«, a ova organizacija židovskih studenata označila je svoj židovski naziv kao etnički, a ne vjerski pojam. Prema tome židovsko akademsko društvo deklariralo se kao studentsko društvo jedne narodne manjine.

Društveni život

PRAVNIČKI KLUB SVEUČILIŠTA

Među najjače klubove našeg Sveučilišta po broju članova i svom radu spada i Pravnički Klub. Kroz nekoliko godina plodnoga rada okupio je klub oko sebe velik broj svjesnih pravnika, koji su zajedničkim silama radili na ostvarenju zadataka društva.

U prvom redu radeći oko upotpunjenja stručne spreme pravnika, klub održava i priredivat će nadalje predavanja iz svih grana pravnih znanosti uz slobodnu diskusiju. S druge strane klub je počeo izdavati skripta iz gotovo svih predmeta, te je time mnogo pridonijeo da su pretjerano visoke cijene nekijih skripata snižene. Kako još nije moguće radi materijalnih prilika otkupiti sve naklade raznih skripata to će odbor u vlastitoj nakladi izdati gotovo sva skripata, koja su nepotpuna ili kojih uopće nema. Dosada je priređeno nekoliko naučnih ekskurzija, a u ovom semestru posjetit će se kazneni zavod u Lepoglavi. Klub je otvorio već drugi stenografski tečaj, koje vodi prof. I. Jamnicky. U ovom semestru otvorit će se klubska čitaonica, gdje će biti svi domaći i mnogi inostrani stručni časopisi. Štiteći interese svojih članova, a onda kolega uopće, klub je često intervenirao kod akademskih vlasti u pogledu ispitnih rokova, ispita, rigorozna, predavanja itd.

Klub je osim toga, u zajednici s ostalim našim sveučilišnim društvima, sudjelovao u svim akcijama za poboljšanje studentskih prilika uopće. Poblize je o tome iznešeno u zajedničkom radu klubova.

Na zadnjoj glavnoj skupštini izabrana je nova uprava, koja uz manje izmjene sada glasi: Mosner Stipe, predsjednik; Blažeković Milan, potpredsjednik; Ček Ferdo, tajnik I; Jiroušek Mladen, tajnik II.; Knežević Cvijeta, blagajnik I.; Kreser Ivo, blagajnik II.; Crnjaković Ivan, knjižničar; Puratić Stan-ko, Majtin Zlatko, Malvić Zvonimir, Kraus Božidar, odbornici, a njihovi zamjenici Belić Nevenka, Majić Josip, Kaić Drago i Cicak Fedor. U Nadzornom su odboru Mirko Matković, predsjednik, a članovi Bradvica Ivan i Bauer Ivan.

U ovom semestru održat će se i glavna skupština na kojoj će biti izvršena promjena pravila prema Uredbi.

Na početku godine izdao je klub proglas na pravnike prikazujući im svoj rad, da bi ih time informirao o stanju na našem fakultetu, budući da je ovdje osnovan, početkom godine i Jugoslavenski Pravnički Klub.

Koliko smo informirani prema Pravnički Klub o Uskršu veliki izlet u Hrvatsko Zagorje.

UDRUŽENJE SLUŠAČA TEHNIČKOG FAKULTETA

S osnivanjem Tehničke Visoke Škole (kasnijeg Tehničkog fakulteta), došla je i potreba, da se studenti tehnike udruže u jedno kulturno, stručno i staleško udruženje, koje bi svojim članovima na razne načine olakšalo teški studij tehnike, a usto razvilo kulturnu djelatnost. Kao posljedica toga stvoreno je Udruženje Slušača Tehničkog Fakulteta. Petnaestogodišnjim intenzivnim radom i žrtvama pojedinaca stvoreno je konačno Udruženje, koje može svima služiti na ugled. Izgrađena je vlastita litografija, osnovana je vlastita prodavaonica, koje služe ostvarenju jednog dijela ciljeva Udruženja: izdavanju skripata u vlastitoj nakladi, pomaganju studenata u njihovoj izobrazbi i obogaćivanju stručne tehničke literature na hrvatskom jeziku. Tehničku stranu izradbe skripata i naučnih knjiga izvode studenti sami, pa tako mnogi vrijedni, a siromašni student tehnike ima priliku da steče skromnu zaradu. Tako je rezultat rada pro-

šlogodišnjeg odbora u ovom pogledu taj, da je u šk. god. 1933/34, otštampano u litografiji Udruženja cca 22.000 araka (1 ar. = 16 strana) skripata! Održano je prošle godine mnogo ekskurzija već prema potrebama pojedinih struka, tako da i u tom pogledu tehničari prednjače. Rezultat petnaestogodišnjeg rada Udruženja su pak stotinu i dvadeset naučnih tehničkih knjiga izdanih na hrvatskom jeziku, ne računajući bezbroj skripata izdanih za studente ostalih fakulteta.

Udruženje se dijeli inače po strukama u sekcije: građevinarsku, strojarско-електричарско-бродарску, архитектонску, геодетско-културно-техничку и кемичарску; изван стручних постоје и спортска секција. U okviru ovih sekcija održavala su se stručna i opće-kulturna predavanja i razvijao se takav rad.

Na ovogodišnjim sekcijskim skupštinama osjećala se naročita homogenost studentskih redova, što se je najbolje očitovao i na glavnoj skupštini Udruženja, gdje je istaknuta samo jedna lista, koja je izabrana per acclamationem, i to: Katalinić Juraj, predsjednik; Celio-Cega Lovre, potpredsjednik; Šimunović Branko, tajnik I; Blažeković Zdenko, tajnik II; Friganović Nikola, blagajnik; Nadinić Miljenko, arhivar; Japunić Dane, upravitelj prodavaonice; Stiplošek Joža i Keliš Milan, upravitelj litografije, Šiprak Đuro, pročelnik sekcije građevinara; Zalar Ivan, p. s. strojara; Šilhard Vladimir, p. s. arhitekta; Beck Ignjat, p. s. geodeta; Lahodni Ante, p. s. kemičara, Malčić Jurica p. sportske sekcije. Predsjednik Revizionog odbora je Jovičić Rimljan, a članovi su: Sažunić Milivoj, Nosso Vladimir, Paska Petar i Bencarić Đuro. Ukupno u svim odborima udruženja i sekcija radi aktivno oko 70 odbornika, a društvo broji oko 450 članova. To je najbolje organizirano društvo na našem Sveučilištu, a što znače tehničari u općem student-skom životu već više godina suvišno je isticati.

RAD KLUBA HISTORIČARA

»Klub studenata historičara« spada u red onih klubova, koji su tek prošle godine postali u pravom smislu riječi studentskim živim organizmom. Nakon više godina nekog čudnog mirovanja i neaktivnosti početkom prošle školske godine Klub je došao u ruke pozitivnih elemenata, koji su od njega učinili pravo predstavništvo studenata povijesti. Marksiistički »napredni« studenti izgubivši sve pozicije na Sveučilištu nastojali su na svaki način da osvoje ovaj klub, te da od njega učine novi Sociološki Klub. Doživili su i ovdje neuspjeh, iako je skupština 2 puta prekidana i tek se treći put održala.

Pod vodstvom nove uprave Klub je u prošloj godini razvio znatnu aktivnost, te je jedan od najaktivnijih klubova na filozofskom fakultetu. Izdana su skripta, priređena su 3 predavanja (Prof. Dr. M. Barada o nekim problemima u hrvatskoj povijesti, asistent N. Peršić o rasama u Evropi i kol. T. Mortidiija o novim otkrićima o hrv. knezu Trpimiru) 4 naučne ekskurzije, a u svrhu razvijanja društvenosti među članovima priređena je i »brucška večer«.

Glavna godišnja skupština održana je 14. prosinca. Jednoglavno i s akklamacijom izabrana je nova uprava i to: Mortidiija Tias, predsjednik; Grabovac Julije, potpredsjednik; Tanodi Zlatko, tajnik I; Turanji Anđelka, tajnik II; August Tihomil, blagajnik; Manč Verena, Grgić Branko, Jamnicky Vera (u ljetnom semestru na mjesto kol. Jamnicky odbor je izabrao kol. Iliju Šimunića) i Machulka Nikola, odbornici. U Nadzorni su odbor izabrani: Šeper Mirko i Martinis Dubravka.

RAD NAŠIH MATEMATIČARA, FIZIČARA I KEMIČARA

»Klub studenata matematike i fizike«, koji okuplja u svojim redovima slušače ovih dvaju važnih disciplina na filozofskom fakultetu, pokazao je u prošloj školskoj godini veoma pozitivnu bilansu svog rada i kao stručni i kao reprezentativni klub studenata matematike i fizike. Ove godine je pak upravo velik priljev novog članstva. Glavna skupština održana je 15. prosinca, pa je izabran ovaj odbor: Benčić Viktor, predsjednik; Mardešić Bartol, potpredsjednik; Draganović Krešimir, tajnik; Ungerer Vlatko, blagajnik; Graholski Karlo i Viljevac Vilma, knjižničari, a Dulčić Nikola i Škarića Ante, odbornici. U Nadzorni su odbor izabrani: Sindler Gustav kao predsjednik a Mrzejak Mira i Marčec Zvonimir, članovi.

Uz manje stvari stručnog karaktera suradnju s ostalim akademskim klubovima u općim pitanjima Klub je u prošlom zimskom semestru priredio 4 stručna predavanja, koja su održali članovi i to »Neuklidska geometrija i njena primjena na teoriju relativnosti«. »Politehnička škola u početku 19. v«, »Kubne jednadžbe« i »Bikvadratne jednadžbe«. Dobar prihod uspjelo klubске zabave namjenjen je u naučne svrhe. Klub je izdao i skripta iz »Racionalne mehanike«, kojim je uvelike zadužio svoje članove. U ljetnom semestru priredit će više izleta i ekskurzija.

Klub kemičara »Mendelevjev«, osnovan već 1910, srodan je klubu matematičara i fizičara. I »Mendelevjev« uz opća studentske akcije, narodno-kulturni radi suradnju s drugim klubovima nastoji i radi što više oko stručne izobrazbe i usavršenja svojih članova i to predavanjima, referatima, ekskurzijama i društvenom knjižnicom. U tom je smjeru klub radio, a ove će godine proslaviti i 25-godišnjicu opstanka. Na glavnoj skupštini 29. siječnja izabrana je ova uprava: Lendić Srećko, predsjednik; Dujnić Milan, potpredsjednik; Herak Janko, tajnik; Hoffman Teodor, blagajnik; Balenović Krešimir, knjižničar; Wein Miroslav i Lodeta Oliva, odbornici, te Brzac Cecilija i Bindinger Rudolf, revizori.

KLUB STUDENATA FARMACIJE

»Klub studenata farmacije« zauzimalje posebni položaj među filozofskim klubovima, kao što studij farmacije zauzimalje posebni položaj među disciplinama na filozofskom fakultetu. Farmaceutski odsjek po svojoj važnosti i plodnom djelovanju kroz više decenija potpuno je stekao legitimaciju da bude proglašen posebnim fakultetom. Vjerujemo da će to uskoro i biti. Naši farmaceuti uza sve poteškoće rade i napreduju bilo u stručnom ili opće studentском radu. Radi mnogih zajedničkih interesa podržavaju veze i najsrdajnu suradnju s Klubom kemičara »Mendelevjev«, 27. I. u prisutstvu prof. Dr. A. Vrgoča održana je glavna skupština, na kojoj je izabrana ova uprava: Štivić Ivan, predsjednik; Heydušek Emil, potpredsjednik; Kavran Božidar, tajnik I.; Kušević Vladimir, tajnik II.; Lacina Julius, blagajnik; Benković Mira, knjižničar, a Breyer Antal, Tiljak Vera i Kovačić Mirko, odbornici. U Nadz. odbor su izabrani Deči Ervin za predsjednika, a Koder Antun i Rac Ivana za članove.

CERCLE FRANCAIS DES ETUDIANTS

Već dugi niz godina postoji na Sveučilištu ovo udruženje, čiji je zadatak da širi interes za ovaj jezik i kulturu među našim studentima. Udruženje obavlja svoj zadatak svim sredstvima koja mu stoje na raspolaganju. Naročito pažnju posvećuje svojim članovima romanistima, za koje udruženje izdaje svakog semestra skripta. Naročita se je

aktivnost u udruženju zapazila od prošle godine. Tada su bila priređena dva tečaja francuskog jezika. Pored toga je dr. Hergešić održao za članove udruženja predavanje o vezi naše književnosti s francuskom. Udruženje posjeduje lijepu knjižnicu najboljih francuskih djela. Njeno upotpunjavanje je jedna od glavnih briga agilnog društvenog odbora, koji je tokom čitavog zimskog semestra prošle godine priređivao kućne čajanke za nabavu materijalnih sredstava.

Početkom ove školske godine udruženje je održalo izvanrednu glavnu skupštinu na kojoj je izabran slijedeći odbor: Danijel Crljen, predsjednik; Maca Sabolov, potpredsjednik; Božo Sušilović, tajnik; Stanislav Vitković, blagajnik; Mirjama Mohr, knjižničar; odbornici: Nina Doršner, Marcel Matulina, Petar Radić; revizori: Smiljka Lučić i Ivo Tomić.

Novi odbor počeo je odmah intenzivnim radom. Pod vodstvom g. Tyriona organiziran je jezični tečaj za napredne. Tečaj je posjećivalo oko 40 studenata. Ujedno je predsjednik udruženja vodio tečaj francuskog jezika za početnike. Novi odbor uveo je stalne društvene sastanke, na kojima se redovito raspravlja o društvenim problemima, a kolega Guberina održao je predavanje o temeljima francuske fonetike. Udruženje je u siječnju priredilo vanredno uspješnu zabavu u Novinarskom domu. Udruženje se sada dalo najozbiljnije na posao da organizira izlet u Pariz. Izletu će se moći priključiti i nečlanovi. Za ljetni semestar društvo sprema ciklus veoma interesantnih predavanja o aktualnim problemima francuskog života i kultura.

AKTIVNOST »DOMAGOJA«

Hrvatsko katoličko akademsko društvo »Domagoj«, najstarije kulturno društvo naših sveučilištaraca, u zadnje dvije godine razvilo je naročitu aktivnost povećavši znatno broj članstva, te stabilitet i solidnost društvenog rada. Ove je godine »Domagoj« započeo radom najranije od svih studentskih društava, što je donijelo pozitivnih rezultata, jer mi studenti znatan dio zimskog semestra izgubimo organizirajući i spremajući početak djelovanja u našim klubovima. »Domagoj« je održao 15 redovitih plenarnih sastanaka, na kojima su prvi naši intelektualci i javni radnici održali predavanja o aktualnim pitanjima, kao na pr. »Rooseveltov eksperiment«, »Korporativno društveno uređenje«, »Elementi, bit i vrijednost nacionalizma«, »Grupacije u socijalnom životu«, »Pokret hrv. omladine protiv Khuena«, »Moral u medicini«, »Uzroci današnjih ekonomskih teškoća« itd.

Socijalna sekcija održala je pak tri zasebna sastanka, te je priredila socijalni tečaj, koji je trajao 6 dana.

»Domagoj« u zajednici sa svojim organiziranim srednjoškolicima i srednjoškolkama izdaje glasilo »Luč« kao mjesечnik. »Luč« je sada u XXX. godini svog izlaska. »Domagoj« je također pokrenuo i izdaje Modernu Socijalnu Knjižnicu od koje je u prošloj godini izašlo 12 svezaka i u ovoj već dvije, a koji su u gotovo 100.000 primjeraka rašireni i rasprodani po svim krajevima, naše Domovine.

U zimskom semestru stajao je na čelu »Domagoja« odbor s kol. T. Mortidijom, kao predsjednikom.

Na 26. siječnja održana je glavna semestralna skupština na kojoj je izabran ovaj odbor: Mikšić F., predsjednik; Granić D., potpredsjednik; Petričević I., tajnik I.; Blažina Slavko, cand. phil., tajnik II.; Mlač Krešimir, stud. iur., blagajnik I.; Čović Marko, stud. phil., blagajnik II.; Glažar Mate, stud. phil., knjižničar; Tolj Ivan, stud. iur., arhivar; Nevestić Fr., stud. iur., Radićev Bariša,

stud. med., Degrel Ivo, stud. iur. i Kaič Lj. stud. vet., odbornici. U Nadzornj odbor su izabrani: Mortigija T., predsjednik, a Seitz Šandor, Majić Josip. stud. iur. i Bradvica Ivo, cand. iur., članovi.

Primili smo izvještaje ostalih stručnih i kulturnih klubova, te ćemo ih donijeti u narednom broju.

...et altera pars

— Osnovana je Jugoslavensko-bugarska akademska liga. Predsjednik je pravnik Edo Čalić, a članovi odbora Ivo Kostrenčić, Milenko Popović, Niko Novaković, Andro Vučićević, Branka Deželić, Stanko Šutej, Vojislav Rajčević, Mila Miškulin, Boris Jeraj, Ferdo Jirsak, Stanko Rapotec, Srećko Dobrila, Tomo Ivanović, Svetislav Nadbanić, Mirko Cajner, Oskar Reddi, Ernest Fröhlich, Dragutin Bernardić, Marijan Gec i Martin Belobrajčić.

— U smislu novih odredaba Uredbe o univerzitetima formiralo se »Jugoslavensko akademsko potporno i reprezentativno udruženje« ili Japru, u koje su pristupili Jug. medicinski klub, Jug. farmaceutski klub, Jug. pravnički klub, Jug. klub studenata veterine, Akademska skijaška organizacija i Jug. akademska čitaonica (Jač). Po delegatima ovih klubova izabran je za predsjednika veterinar Alojzij Hnilička. Japru prema tome predstavlja one studente, koji su članovi spomenuta 4 kluba, čitaonica i skijaša. Zanimljivo je, da nisu u Japru pristupili Jug. akad. klub »Triglav«, Jug. akad. klub »Rad« (ili studentska radna četa), Akad. klub Jug. akcije i Jug. akad. klub »Istra«. Obzirom na broj onih, koje Japru ima predstavljati to ne igra nikakvu ulogu, jer sva ta udruženja, kao i ona koja su pristupila imaju uglavnom ista lica za članove.

— Jug. akad. klub »Istra« postalo je građansko društvo, te nije više pod kompetencijom akademskih vlasti.

Finski studenti protiv stranog utjecaja. Finska je dugo vremena bila dio Švedske, pa se formirao posebni sloj švedske »gospode«, koji je uveo švedski jezik i švedski duh u finsko narodno tijelo. U slobodnoj Finskoj ovi švedski Finci — nazovimo ih tako — dobili su potpunu ravnopravnost s finskim Fincima, ali tim nije uklonjena borba za jezik i kulturnu premoć. Probudeni finski nacionalizam, koji je naročito zahvatio studente, hoće potpuno obračunati sa švedskim jezikom, kao uopće sa stranim utjecajima. Tako se Finska danas nalazi u jeku velike borbe, jer švedski Finci pokazuju jak otpor i brane postignute pozicije, ali neće dugo ustrajati. »Finska Fincima« je geslo napredne nacionalističke Finske, a u prvom redu finških studenata. Najjače je došlo do izražaja na sveučilištu Helsinki (Helsingforsu) gdje se dosada upotrebljavao jednako pravno finški i švedski jezik.

Izgorio seminar u Oxfordu. U kompleksu zgrada oxfordskog sveučilišta buknuo je opasni požar u jednom seminaru. Zgrada seminara izgorjela je do tla, jer su se vatrogasci morali ograničiti samo na lokaliziranje požara. Vatrogasci i studenti energično i brzo su pristupili spasavanju dragocjenih knjiga i umjetnina iz seminara, tako da je šteta u tom pogledu neznatna.

Sa EKVŠ

KLUBOVI NA EKONOMSKO-KOMERCIJALNOJ VIS. ŠKOLI

Do prošle godine nije postojao na E. K. V. Š-i nikakav ni kulturni ni stručni klub, koji bi makar dio studenata povezivao u neku organizaciju i cjelinu. Bilo je inače par pokušaja, da se osnuje stručno udruženje, koje bi vršilo onu istu funkciju, koju vrše takva udruženja i klubovi na fakultetima Sveučilišta. No dalje od pokušaja nije se u tom pravcu ništa postiglo. Par puta uspjelo je osnovati takvo udruženje, no ono bi, kao po pravilu, nakon par mjeseci prestalo radom. Koliko se puta već nije ponovila jedna te ista slika! Čim se povede akcija za osnutak stručnog udruženja odmah se pojave dvije suprotne fronte, vode se žučne polemike i borbe letacima. Vrhunac borbe je na sam dan skupštine. No sada može nastati dvoje: ili uspijeva jednoj grupi, da specifično svojim »akademskim« metodama razjuri skupštinu, ako je u manjini, ili na neki način bude izabran odbor, koji stvarno nekoga ne predstavlja i nema kontakta sa studentima, te vegetira neko vrijeme, učini par trzaja i stvar je svršena, da se za godinu-dvije ponovi isti prizor.

Tokom lanske godine nije se pojavila nikakva življa akcija za osnutak stručnoga udruženja, ali su zato osnovana dva kulturna kluba: Akademski kulturni klub »Vjenceslav Novak« pod predsjedništvom kol. Miroslava Lukina, te Jugoslavensko akademsko kulturno društvo s.g. Ljubomirom Penezićem na čelu.

Početkom ove školske godine opet je povedena akcija za osnutak stručnog udruženja. Opet su se pojavili prizori iz prošlosti. Istaknute su dvije liste, no jedna je »morala« pobijediti. I zahvaljujući »akademskim« metodama pobijedila... U četiri mjeseca rada taj je odbor, koliko je nama poznato, litografirao dvoje skripata za račun Jugoslavenskog akademskog kulturnog društva i pri-

stupio Jugoslavenskom studentskom savezu. Za četiri mjeseca to samo! A problemi, koji su bili aktualni na ovoj školi, ostali su i nadalje nerješeni i netaknuti. Dakle, to je rad tog »stručnog« udruženja. Bez komentara!

AKADEMSKI KULTURNI KLUB »VJENCESLAV NOVAK«

Akademiški kulturni klub »Vjenceslav Novak« slušača Ekonomske komercijalne visoke škole osnovan je početkom ljetnog semestra prošle školske godine. Program rada mu je: prikupljanje svih pozitivnih studentskih snaga u jednu cjelinu, izobrazba članova u narodnom duhu, poticanje na prosvjetni rad u narodu, obrađivanje i širenje naše autohtone narodne kulture, te pomaganje svojih članova u moralnom i materijalnom pravcu. Uzeto je ime hrvatskog pisca Vjenceslava Novaka, jer njegove ideje predstavljaju u velikoj mjeri dio programa društvenog rada.

Izabran je odmah odbor s kol. Miroslavom Lukinom na čelu.

Prošle godine klub je priredio nekoliko izleta (Ozalj, Rimske toplice itd.) koji su svi odlično uspjeli i potpuno ispunili svrhu radi koje su bili priređeni.

Glavni rad je lanske godine bio upravljen na upisivanje članova i unutarnju organizaciju kluba. U siječnju održana je izvanredna glavna skupština, na kojoj je izabran novi odbor s kol. Milanom Prpićem na čelu. Odmah se zapazio novi duh i polet, koji je zavladao klubom. Broj članova se digao do stotine, uređene su prostorije kluba s menzom i čitaonicom, a da si pribavi potrebna sredstva namijenjen je tome prihod »Pro-ljetnog plesa«. Klub je u stalnom kontaktu i suradnji s ostalim našim klubovima Sveučilišta, a ako nastavi i nadalje takvim radom ispunit će veliku prazninu, koja se neugodno osjećala u studentskom životu Ekonomske-komercijalne visoke škole.

Iz studentskog svijeta

Ukinuće autonomije malteškog sveučilišta. Britanski guverner na Malti ukinuo je autonomiju starog malteškog sveučilišta. Odsada neće više akademski senat birati rektora i dekana, nego će ih postavljanje britanski guverner. Osim toga je potpuno izmijenjen statut malteškog sveučilišta, dapače studenti se ne smiju organizirati u svoja društva i odbore. Britanske su vlasti ovim aktom zadale posljednji udarac autonomiji malteškog sveučilišta, pa je razumljivo uzbunjenje studenata i ostalog pučanstva na Malti.

Koliko pravnik diplomira u Beogradu? Beogradski pravni fakultet ima oko 3000 upisanih slušača, pa bi se prema tome moralo očekivati, da će svake godine biti i veliki broj diplomiranih pravnik. Međutim statistika pokazuje druge rezultate, te svake godine na beogradskom sveučilištu diplomira oko 270—300 pravnik, što nikako nije u razmjeru sa brojem studenata pravnog fakulteta. To je inače prosječan broj uzet na temelju statistika od 1932—1933. Imajući pak u vidu, da se na prvu godinu prava u Beogradu upiše oko 1200 studenata, izlazi, da tek svaki četvrti beogradski pravnik završi svoje studije.

Štrajk studenata na Kubi. Studenti havanskog sveučilišta objavili su iz nutarnjo-političkih razloga opći štrajk na neodređeno vrijeme. Savez nacionalnih profesora odredio je također opći štrajk naukovnog tijela u znak simpatije prema studentima.

Antisemitizam na rumunjskim sveučilištima se sve više širi i antisemitske grupacije postaju iz dana u dan sve dominantnije u rumunjskom studentskom životu. Ovaj pokret rumunjskih studenata prate sa simpatijama studenti nacionalisti iz svih kulturnih naroda i država.

Meksički studenti protiv marksizma. Nedavno je u glavnom gradu Meksika održana skupština Saveza meksičkog sveučilišnog daštva, te je uz veliko odobravanje i golemom većinom glasova prihvaćena rezolucija u kojoj meksički studenti ustaju protiv marksističkom školskom programu i marksizmu uopće.

Komunistički pak studenti doživjeli su veliku blamažu sa svojim kongresom. Kako je bio slab odziv morali su se poslužiti svojim »drugovima« nestudentima. Obukli su ih u studentske uniforme, iskitili ih studentskim značkama i simbolima, te na taj način inscenerali »kongres«.

Filomarksistička je vlada inače finansirala ovaj »kongres«, ali ni to nije pomoglo.

Statistika ljubljanskog sveučilišta. Ove godine je u zimskom semestru upisano na ljubljanskome sveučilištu 1813 studenata, prema 1945 u lanskome zimskom semestru. Od toga ih je na filozofskom 501, teološkom 160, pravnom 604, medicinskom 144 i tehničkom 404. Po vjeri su 50 pravoslavni, 10 protestanata, 4 Židova (a kod nas!), 3 muslimana, 2 bez konfesija, a ostali rimokatolici.

»Načelnost« belgijskih marksista. Na sveučilištu u Bruxellesu udružili su se markisti sa t. zv. »liberalnom« grupom studenata protiv »Narodnog Fronta« belgijskih nacionalističkih studenata. Tako su se u borbi protiv zdravih i pozitivnih studentskih snaga našli na istoj liniji marksisti ili socijalisti, sa »liberalnim« studentima, pristašama liberalne političke stranke, koja je par excellence eksponent belgijskih kapitalista i buržoazije.

Dobrotvori Studentske Zaklade Hrv. Akademske Menze

U korist Studentske Zaklade Hrvatske Akademske Menze doprinijeli su: Po 1000.— din. Preuzv. gosp. Dr. Ante Bauer; 700.— din. Marko i Josip Matić, Travnik (sabrano); 620.— din. Šojat Mila, Senj, (sabrano); po 500.— din.: Preuzvišenj gosp. Dr. A. Stepinac, J. Premrou (Sušak); »Croatia« osig. zadruga, Zagreb; 370.— din. Profesori i bogoslovi, Djakovo; 300.— din. Hrv. Slav. Industrija Šećera d. d., Osijek; po 250.— din. Hrv. Ind. Katrana, Zagreb, Dr. Josip Lochert, Zagreb; 210.— din. Ivan Kovačev, Bač (sabrano); po 200.— din. Prof. Dr. Poštić, Artur Marić, Ervin Weis, Kastner i Oehler, Dr. R. Blis, Prof. Dr. Vi. Čepulić, svi iz Zagreba, Dr. A. Kraljić, Sušak, Ing. D. Carić, Stolac; 160.— din. Dr. N. Tusun, Petrinja (sabrano); 120.— din. Mr. M. Starwer, Bos. Dubica, Vlado Vukosav, Metković; po 100.— din. Prof. Dr. E. Sladović, Metro-Goldvin-Mayer, Stjepan Broz, H. P. D. »Zagreb«, Martin Pilar, Munja d. d., prof. S. Dragić, Antun Ras, Smith & Meynier, Moster d. d., Dr. I. Jacobi, Drago Hofer, Pia Valušnić, Ing. Adolf Ehrlich, Dr. Hugo Kon, Dr. Tomo Jančiković, Dr. Aleksander Božidar, I. H. P. D. »Radić«, Siemens d. d., Milan Broz, Hrvatska Tvornica papira, Dion. Tvor. likera (Pokorny), »Union« d. d., Filipa Deutscha Sinovi, »Rave«, Fabrika kabela a. d., Josip Prpić, Špiler i Šurina, St. Kugli, Janjić i Nevečerel, Prof. ing. Plohl, Thomas E. Burke, Henriette Coutant, Prof. F. Lukas, Prof. J. Ščetinec, Prof. Dr. S. Honzl, Karlo Margetić, Hrv. Djev. Internat (gdja Seitz), Prof. Dr. F. Fancev, Marica Mira, Ival, svi iz Zagreba, »Hrvatska Žena«, Andrija Jakil, Dr. F. Židovec, svi iz Karlovca; Miho Zlošilo, Milan i Katica Göszl, Anka Kelez, svi Dubrovnik; Dr. Jure Šutej, Dr. Josip Jurić, Sarajevo; Dr. M. Puk, Glina; Štefanija ud. Pintarić, Koprivnica; »Hrvatska Žena« Sisak; Iva Tonšić, Selce; Dr. Ivo Tartaglia, Split; Franjo Ivić, Varaždin; Dr. J. Junašević, Petrinja; Dr. Stj. Heim, Novska; Jakša Slavetić, Srednji Stenjevac; Franjevački Samostan, Sušak; H. P. D. »Davor«, Slav. Brod; Hrv. Gospojinsko Društvo, Slav. Brod; Piri i Pelzer, Osijek; Mihael Benz, Kotor; Dr. Ivan Paleček, Vukovar; H. K. D. »Napredak«, Osijek; Mijat Lenček, Virovitica; Dr. K. Fizir, Krapina; Dr. Franjo Zekić, Poinica; po 150.— din. »Slaveks« Zagreb.

(Nastavit će se)